

بسم الله الرحمن الرحيم

درس: مقدمات روش های تحقیق کمی و کیفی

~~اسماء حسینی پور~~

گردآورنده: ~~اسماء حسینی پور~~

شماره و گروه درس: ۰۳_۱۲۱۱۶۲۶

شماره دانشجویی: ~~۱۱۱۱۱۱۱۱~~

بررسی نحوه تاثیر تشویق در افزایش یادگیری

فصل اول

- طرح تحقیق
- مقدمه
- بیان مسئله
- اهداف تحقیق
- اهمیت موضوع تحقیق
- فرضیه های تحقیق
- تعریف واژه ها و اصطلاحات
- موانع و محدودیت های تحقیق

مقدمه :

شاید برای عده ای تصور اینکه بتوان در مدرسه ای از تشویق استفاده کرد کمی دشوار است اما واقعیت این است که می توان در سنگر مدارس شاهد حضور با شکوه معلمان و شاگردانی بود که با سرمایه از محبت و چهره های متبسم و مصمم در تلاش هستند که در کارهای خود موفق بوده اند. پس باید رنگ مدرسه ای یادآور زیباییها و نیکوئیها باشد. چرا که هم انسانها بالاخص نوجوانان محبت پذیر می باشند. ولذا نیاز به محبت از اساسی ترین نیازهای هر انسان می باشد. تشویق نیروها و استعدادهاي دانش آموزان را به کار می اندازد و استقامت آنها را در کارها زیاد می کند و موجبات سرعت در کارهای بدنی را فراهم می کند و در کارهای فکری موجب سعی و کوشش بیشتری می گردد¹. تشویق و تقویت رفتار مثبت کودکان سبب شکل گیری عادات مطلوب در آنان می شود. به عبارت دیگر از آنجا که از طریق رفتارهای تشویق آمیز کلامی و غیر کلامی مادی و عنوی فردی و گروهی مستقیم و غیر مستقیم مربی بیش از هر چیز به يك نیاز هم نوجوانان یعنی نیاز به محبت متعلق و توجه پاسخ داده می شود.

ما شاهد بیشترین مؤثرترین و پایدارترین اثر در رفتار آنان هستیم در حالی که وقتی دانش آموزی را تنبیه می کنیم نه تنها به هیچ یک از نیازهای خطری و اساسی او پاسخ نمی دهیم بلکه تعادل حیاتی اش را برهم زده او را با تجربه ناخوش آیندی که همواره از آن گریز دارد مواجه می کنیم ولو اینکه بطور موقت رفتار مطلوب آن را کنترل کرده باشیم.²

رسول خدا پایه رفتار با کودکان و نوجوانان را بر محبت استوار کرده و سفارش می کند که آنان را گرامی بداریم و با جایزه ای که امکان و فایده هست آنان را تشویق نمائیم.³

استفاده از روش تشویق و محبت یکی از روشهای تربیتی بسیار مؤثر و نشانه صدر و نقش مطمئنه داشتن فرد است. خدای تعالی رمز پیروزی پیامبر اکرم (ص) را در همین شرح صدور محبت و ورزی پیامبر به امت خود می داند: به موجب لطف و رحمت الهی برایشان آموزشی نجواه و با آنان مشورت کن (و به آنان شخصیت بده)⁴

کودک اگر از لحاظ درسی و اخلاقی در سطح غیر قابل قبولی باشد باید

² دکتر غلامعلی افروز - چکیده ای از روانشناسی تربیتی چاپ اول - ص 43

³ رضا فرهادیان - مجله تربیت شماره (1) سال هشتم - ص 19

⁴ غلامرضا مدید عزیز مجله پیوند شماره 74 - خرداد ص 17 - 18

نقطه مثبتی در وضع رفتار و ظاهر او یافت و از آن بعنوان جای پای برای تشویق وی استفاده کرده مثلا ممکن است دستهایش لطیف و از آن بعنوان جای پای برای تشویق وی استفاده کرده مثلا ممکن است دستهایش لطیف و یا موی سرش اصلاح شده و مرتب باشد همچنین ممکن است به تمیزی کفهایش اهمیت بدهد و یا دفتر و کتاب خود را خوب نگه داری کند. به هر حال باید از همان نقطه مثبت و روزنه کوچک نوری به زندگی تحصیلی کودک تابیده شخصیت قابل قبولی از او ساخت و زندگی جدیدی را برایش پی ریزی کرد. سرگرمیها و علائق کودک نیز نباید از نظر معلم دور نماید⁵.

مقداری توجه و تحسین برای هر کسی مفید است چون انسان نیاز به تایید و احترام دیگران دارد و می خواهد در هر کاری که فعالیت می کند دیگران کوشش او را قدر بدانند و برایش ارزش قائل شوند. منتها برای سرآمد شدن یا برجسته شدن و دریافت تحسین باید کوشش بیش از حد متعارف داشته و البته به موازات کوشش آمادگی و استعداد آن فعالیت ویژه هم باید در انسان باشد⁶.

کودک باید عمل خوب را بر پایه عمل به وظیفه شخصی و اجتماعی و بدون

⁵ اسماعیل بیابانگر - مجله پیوند - شماره 74 مهر - 1374 ص 43

⁶ سیما نظیری - مجله پیوند - شماره 74 اردیبهشت 1374 - ص 42

توقع داشتن پاداش انجام دهد ولي والدین به این عنوان که او فردي
وظیفه شناس است او را تشویق کنند. تشویق بهتر است صورت مالي پیدا
نکند بلکه اولاً كودك باید خواندن نماز را مانند دیگران وظیفه خود بداند
و ثانيا تشویق ما از او بهعنوان ابزار رضایت از انجام وظیفه اش باشد. يعني
نشان دهیم که از عملش خوشنودیم وبعد در بستن بالاتر به او بفهمانیم که
خدا هم از این عمل او راضي است.

تشویق باید واحد ضوابط و حدود باشد يعني اینکه نباید فرد براي عمل
تشویق شود.

بلکه شایسته است که رفتارهاي خاص و برجسته او مورد ستایش قرار گیرد.
اما به جهت گستردگی موضوع فوق در این پروژه فقط به موضوع تشویق
مي پردازیم که البته از اهمیت خاصی (ویژه اي) نسبت به تنبیه در
مواردی نیاز است ولي باید باشد که شاعر عالی مقام سعدي مي فرماید :

درس معلم اربود زمزمه محبتي جمعه به مکتب آورد طفل گریز پای را

بیان مسئله :

با توجه به مسائلي که گذشت مي خواهيم بدانيم که چه نوع تشويق اثر مثبت داد و چه نوع آن اثر منفي و آیا تشويق تنها راه موفقیت يك دانش آموز است ؟ تشويق باید چگونه باشد آیا به نوع و اندازه کاري که انجام داده مي شود بستگی دارد ؟ آیا واقعا تشويق بیش از روشهاي دیگر مانند تنبيه بر پیشرفت تحصيلي دانش آموزان تاثیر دارد؟ تشويق در منزل و از طرف والدين موثرتر است یا از طرف اولياء مدرسه ؟ آیا از طریق تشويق مي توان از نروي يك فرد حداکثر فايده را برد و تمام خواسته خود را بدست آنها (دانش آموزان) برآورده ساخت ؟ و آیا تشويق فردي موثرتر یا تشويق گروهی ؟

اسکینر روانشناس رفتارگرا چنین عقیده دارد که تنبيه شدید کودکان و نوجوانان در قبال انجام رفتار نا مطلوب ممکن است موقتا به حذف آن رفتار در کودک بینجامد ولي در بیشتر مواقع به بروز رفتارهاي جبراني انتقام جویانه و ضد اجتماعي مي گردد و یا مشکلات هیجاني دیگری را به بار مي آورد تنبيه هاي که معلمان بر کودکان روا مي دارند از يك طرف مشکلات عاطفي و اختلافات رفتاري را موجب مي گردد و از طرف دیگر

رابطه معلم شاگرد آشفته‌گی ایجاد کرده و امکان بازسازی و ترمیم آن را مشکل و در مواقعی دور از دسترس می‌سازد. در چنین شرایطی کودک تصور منفی را که از معلم تنبیه‌گر دارد ممکن است به معلمان دیگر محیط آموزش و حتی فضای فیزیکی مدرسه ... دهد. معلمان پرخاشگر و هیجانی که از عهده کنترل رفتار خودشان بر نمی‌آیند با تنبیه‌های شدید و مکرر آثار سوء در سازگاری شاگردان خود خواهند گذاشت و مقاومت آنها را در یادگیری دروس بر خواهند انگیخت.⁷

هدفهای تحقیق

بطور کلی انجام یک تحقیق مستلزم هدفهای است که این هدفها از پیش در نظر هر محققی نقش بسته است چون تشویق در مدارس راهنمایی بطور تمامی مستقیم و غیر مستقیم صورت می‌گیرد و باد اهداف تحقیق نیز در برگیرنده روشها باشد لازم به ذکر است که تشویق آموز قادر به انجام آن خواهد بود تا فرآیندهای یادگیری او تقویت

شده و علاقه به حل مسائل پیدا نماید در این صورت هدفهای این تحقیق

⁷ سیروس ممبینی - مجله پیوند.

عبارتند از :

1- انواع تشویق مستقیم عملکرد و مستقیم دانش آموز را تقویت می نماید.

2- روشهای غیر مستقیم تشویق نیز باعث افزایش کارایی دانش آموزان می گردد.

ضرورت تحقیق (اهمیت موضوع تحقیق)

از آنجائیکه خانواده ها و مدارس ابتدایی ترین و مهمترین کانون پرورش و تربیت کودکان و نوجوانان هستند و گردانندگان آنها والدین و آموزگاران هستند و اصلی ترین نقش را در این زمینه به عهده دارند باید با اصول و قوانین تربیت آشنایی کامل داشته باشند و آن را به عنوان احسن بکار گیرند. چرا که اگر این اصول و قوانین بکار برده نشوند نباید در انتظار موفقیت آموزش و پرورش باشیم. بنابراین فساد و تزلزل جبران ناپذیر آینده مان دور از انتظار نخواهد بود در این مصداق شاعر معروف سعدی شیرازی گفت :

تا ثریا می رود دیوار کج

خشت اول گر نهد مهار کج

خداوند عزیز نیکوکاران را مورد تشویق قرار داده و نیکی های آنان را ده برابر پاداش می دهد.

فرضیه های تحقیق

(1) به نظر معلمان و مربیان در شهرستان نمونه تا چه اندازه تشویق در

امر یادگیری دانش آموزان موثر است

(2) به نظر معلمان و مربیان در شهرستان نمونه در چه شرایطی تشویق اثر

بیشتری دارد؟

(3) به نظر معلمان و مربیان در شهرستان نمونه تشویق توسط چه کسانی

صورت بگیرد و اثر بیشتری دارد؟

(4) به نظر معلمان و مربیان در شهرستان نمونه کدامیک از روشهای

تشویق مستقیم یا تشویق غیر مستقیم موثرتر است؟

(5) به نظر معلمان و مربیان در شهرستان نمونه با توجه به روحیات دانش

آموزان اندازه و نوع تشویق باید چقدر باشد تا موثرتر واقع شود.

تعريف واژه ها واصطلاحات

(1) تشويق :

فرايند يا روش يا وسيله اي است كه ملي آن حالي مطلوب و خوشايند براي دانش آموزان ايجاد مي شود كه سبب افزايش عمل مطلوب و يا تكرر آن مي شود.⁸

(2) تشويق غير مادي :

تايد دانش آموزان در قبال انجام مورد قبول كه با دادن چيزي كه ارزش پولي نداشته باشد اين نوع تشويق به دو صورت كلامي وغير كلامي انجام مي پذيرد تشويق غير مادي كلامي اغلب رفتارها حرکات و اعمالی كه بدون استفاده زبان و صرفا با ايما و اشاره و حالات ظاهري بدن صورت مي گيرد. مانند لبخند زدن، تكان دادن سر به منظور تايد دست زدن روي شانه دانش آموزان و دادن نمره و اما تشويق به تشويقي گوئيم كه در قبال انجام كار مورد قبول از طرف دانش آموزان توسط معلم با گفتن كلامي مانند :
بله خوب است . آفرين ، بارك اله خوشم آمد صورت مي گيرد.⁹

(3) تشويق مادي :

۸. تعليم و تربيت - تربيت معلم، گردآوري و تدوين از محسن شكوهي
۹. دكتور اسماعيل بيابنگر - مجله تربيت - شماره هشتم - خرداد ماه 1372 ص 50

به دادن چیزی که دارای ارزش یا کیفیت تجاری یا پولی باشد که معلم به منظور تایید و تمجید رفتار مزایایی مانند کتاب، خودکار، تابلو، ویا حتی پول به دانش آموز می‌دهد⁰¹.

(4) یادگیری :

ایجاد تغییر نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه یادگیرنده مشروط بر آنکه این تغییر بر اثر اخذ تجربه رخ دهد. جامع ترین تعریفی که تا کنون از یادگیری به دست آمده تعریف هیلگارد (Hilgard) و مارکیز (Marquis) می باشد¹¹.

(5) پیشرفت تحصیلی :

پیشرفت تحصیلی اصطلاحی به معنای موفقیت است و برابر تعیین پیشرفت آموزش بصورتی که از تستهای از قبیل حساب و دیکته و غیره حاصل می شود²¹.

موانع و محدودیت های تحقیق

بهترین قطعی ترین نتایج از تحقیقی به دست می آید که دارای مشکلات

¹⁰ روانشناسی پرورشی - روانشناسی یادگیری و آموزش - دکتر علی اکبر سیف چاپ اول 1355

¹¹ تعلیم و تربیت - تربیت معلم، گردآوری و تدوین از محسن شکوهی

¹² منصور دادستان - لغت نامه روانشناسی - چاپ 1356

ومحدودیت‌های کمی باشد و چنانچه این مشکلات زیاد باشد در نتیجه تحقیق تاثیر گذاشته و نتایج کاملاً بدست نخواهد آمد.

موانع این تحقیق عبارتند از :

1- عدم دسترسی کافی به منابع کتابخانه ای جهت مطالعات گسترده درباره موضوع.

2- عدم دسترسی به امکانات تایپ و تکثیر و وسایل نقلیه جهت توزیع و جمع آوری مقیاس های درجه بندی مناسب و معتبر

3- همزمان بودن درس پروژه با سایر دروس در یک ترم.

4- انفرادی بودن تحقیق وعدم وجود دستیاران متخصص در این پژوهش.

فصل دوم

- ادبیات تحقیق
- پیشینه تحقیق
- نقد و بررسی تحقیقات انجام شده

پیشینه تحقیق

ایجاد شوق و دل‌بستگی به علم و دانش شاگردان :

معلم باید شاگردان خود را به علم و دانش تشویق نماید و فضائل و مزایای علم و علما را به آنان تذکر دهد و یاد آور گردد که علما و دانشمندان وارثان انبیاء و پیامبران و در پایگاه‌هایی بلند و فرازنده و درخشان جای دارند پایگاه‌هایی که مورد شك انبیاء و شهدا و جانبازان راه خدا می باشد. باید معلم اینگونه سخنان شوق آفرین را که در ملی آیات و اخبار و آثار اشعار و امثال بچشم می خورد و بازگو کننده فضائل و منازل و مقامات والای علم است بگوش آنها برساند معلم باید از عواملی که او را در تشویق شاگردان به علم و دانش مدد می کند استفاده نماید و به آنها گوشزد کند باید نسبت به مسائل دنیوی به امکانات و با اندازه کفایت قناعت و سنبده کنند تا از این طریق بتواند آنها را از انگیزه دنیا‌ثرانی که موجب دل مشغولی و پریشانی خاطر آنها می گردد ... مدارد³¹.

مواضع و دل‌سوزی معلم نسبت به شاگردان

³¹ شهید ثانی - آداب تعلیم و تعلم در الام - نگارش - دکتر سید محمد باقر محبتی از

باید درباره شاگردان خواهان اموری باشد که نسبت به آنها در خور احساس علاقه و دوستی می نماید، و از هر گونه شر و بدی که برای خویش نمی پسند برای شاگردان نیز نپسندد زیرا اینگونه مواسات و برابر اندیشی به شاگردان خلی از کمال ایمان معلم و حسن رفتار و برداری و نمایانگر روح تعاون و همبستگی معلم نسبت به آنان باشد.

در احادیث صحیح و معتبر چنین آمده است : هیچیک از شما نمی تواند عنوان مومن را (بمفهوم واقعی آن) احراز کند مگر آنگاه که نسبت به برادر ایمانی خود همان چیزی را بخواهد که درباره خود نیز بدان احسان علاقه و محبت کند⁴¹.

عامل لطف و محبت ، موثرترین عوامل تعلیم و تربیت است :

بر معلم لازم و ضروری است (اهتمام خویش را در جهت اخلاقی شاگردان بکار گیرد، و آن را از اخلاق زشت و خوبیهای ناستوده و ارتکاب می سازد و یا موجب ترك اشتغالات علمی و یا اهانه ادب به دیگران می گردد جلوگیری کند. معلم باید مراقب باشد که سخنان بیهوده از شاگردان او

⁴¹ از شهید ثانی - آداب تعلیم در الام - نگارش : دکتر سید محمد باقر محبتی ص

سرنزند و از معاشرت آنان با اشخاص نا مناسب و امثال اینگونه اعمال ناروا
جلوگیری و ممانعت نماید.

برای پیشگیری از سوء رفتار شاگردان و جلوگیری از ارتکاب خلاف لازم
است معلم با ایجاد تعریض و کتاب راه گشای تربیت اخلاقی شاگردان بوده
و از تخلف آنها جلوگیری کند در صورتی که ضرورت ایجاد نکند باید از
آشکار گوئی و تصریح به تخلف شاگرد خود داری نماید و هواره از عامل
لطف و محبت و مهر و مودت برای ارشاد شاگردان استفاده کند و آنرا بخاطر
تخلف و سوء رفتار توبیخ ننماید. چون اولاً تصریح و آشکارگویی پرده هیبت
و ابهت استاد را از هم دردیده و موجب جرات و جسارت شاگردان در
ارتکاب خلاف و سوء رفتار و تخلفهای اخلاقی امروزند راستی باید درباره
مراتب مهر و محبت پیامبر عزیز گرامی اسلام (ص) نسبت به آن مرد اعرابی
و بیابانگر اندیشید - که مسجد رابا بول و پیشاب خود آلوده کرد -)
و پیامبر مهربان بجای توبیخ و درشتخویی از در لطف و دلسوزی وارد شد
و از راه محبت این مرد صحراگرد را متوجه زشتی و نادرستی رفتارش نمود
آری باید دید که رسول اکرم (ص) با معاویه بن حکم آنگاه که در اثناء
غار سخن گفت - چه نوع رفتاری را پیش گرفت (آنحضرت در ارشاد واز

لطف و محبت استفاده کرد و از این رهگذر او را به نقص و اشکال کارش آشنا ساخت).

فروتني و نر مش نسبت به دانش آموزان :

نباید معلم با شاگردان خویش رفتاری شکوهمندانه و بزرگ مابانه ای را در پیش گیرد بلکه باید فروتني و نر مش را در برخورد با شاگردانش بکار برد خداوند متعال به پیامبر خود می گوید : « واخض جناحك ، سمن اتمبك من المومنين »

پروبال خونین را برای پیروان خود (که با پیرمرد خویش در ایمان به تواظهار علاقه می کند) فروهشته ساز (و نسبت به آنان متواضع و فروتن باش) رسول خدا (ص) فرمود:

« خداوند متعال به من وحی نمود (که به شما اعلام کنم تا) تواضع فروتني را پیشه خود سازید » تواضع و فروتني نسبت به تمام طبقات مردم در خور وظیفه اخلاقی هر انسان مومن و مسلمان است علیهذا باید در نظر گرفت که وظیفه معلم نسبت به شاگردان از این دیدگاه چگونه است - شاگردانی که همواره در معیت معلم بسر می برند و به منزله فرزندان او

هستند با توجه به این حقیقت که میان شاگردان و معلم و ملازمت و همبستگی جالبی برقرار است و شاگردان در پی جوئی از دانشها و معارف سودمند بدو تکیه می کنند و رای نظر او را ملاک و معیار ارزیابی علوم و دانشها می دانند و علاوه بر این میان معلم و شاگردان حقوق متقابل دیگری از قبیل : حقوق مصاحبت و همنشینی صیانت و احترام در رفت و آمد و برخوردها و بشرافت محبت در سیستمهای راستین و عاری از هر شائبه کینه توزی (و امثال آنها وجود دارد که این حقوق و معیارها می تواند رابطه معلم و شاگردانش را بطرز جالب و دلنشین سازمان بخشیدن در حدیثی از پیامبر گرامی اسلام (ص) آمده است که فرمود : معلم و آموزگار باشید (و درس عشا زمزمه محبت باشد). در تعلیم خود دشوار و سختگیر نباشید زیرا معلم و آموزگار

از انسان دشوار و سختگیر بهتر و با ارزش تر است⁵¹.

تشویق شاگردان به اشتغالات علمی و تحریر بر تکرار دروس :

معلم باید شاگردان را به اشتغالات - علمی در تمام اوقات و اعاده و تکرار

¹⁵ از شهید ثانی - آداب تعلیم و تعلم در اسلام - نگارش - دکتر سید محمد باقر

محفوظات در اوقات مناسب تشویق و تحریص نماید. و راجع به مباحث و مسائل مهمی که برای آنها بیان شده است. پرسش های مطرح سازد.

اگر ملاحظه کرد که شاگردی مسائل و مباحث مذکور را درك کرده و آنها را ادقیقا بخاطر سپرده است از او احترام و تجلیل بعمل آورده و علت در حضور دیگران - در صورتیکه بیم عجب و غرور و تباهی حال و مزاج روحی او در میان نباشد - او را مورد ستایش و تقدیر قرار دهد.

و اگر احساس کرد که شاگرد و دانشجویی در حفظ کردن درس و دقت در مباحث و مسائل مربوط به آن کوتاهی ورزیده او را در نهان و در غیاب دیگران هشدار داده و توبیخ نماید. و چنانچه مصلحت چنین شاگردی ایجاب کند علت و در حضور دیگران وی را بخاطر سهل انگاری مورد ملامت قرار دهد. و اگر این کار را با توجه به مصلحت خود شاگرد انجام گیرد بلامانع می باشد زیرا معلم و امت و همچون طبیب و پزشك می باشد که می داند دارو را در چه جائی بکار برد و آن دارو در چه شرایطی می تواند در بیمار موثر و سودمند افتد⁶¹.

⁶¹ شهید ثانی - آداب تعلیم و تعلم در اسلام - نکرانش دکتر سید محمد باقر حجتی ص

رعایت مساوات در توجه و محبت به شاگردان :

معلم نباید در اظهار محبت و توجه و التفات به شاگردان - در صورتی که از لحاظ سن و فضیلت و دینداری با هم برابر باشند تبعیض و تفاوتی را معمول دارد. زیرا تبعیض و عدم رعایت مساوات در محبت و توجه به آنها با وجود ... آنها در شرایط مذکور موجب ناراحتیهای روانی و..... و بیگانگی آنها از یکدیگر می گردند.

لکن اگر بعضی از لحاظ طرز تحصیل و سعی و کوشش و ادب و نزاکت بر دیگران مزیت داشته باشد چنانچه معلم از آنها احترام خاصی بعمل آورد و آن را از لحاظ محبت و تفقد به دیگران ترجیح دهد و ضمناً یادآور گردد که علت احترام و تقدیر ویژه او بخاطر همین مزای و موجبات است. در این صورت تبعیض و تفاوت میان شاگردان مانعی ندارد زیرا تقدیر و احترام به شاگردان کوشا و با نزاکت عامل موثری در ایجاد تحرك و شادابی و انگیزه مفیدی است که آنان و نیز سایر شاگردان را وادار می سازد تا در انصاف به چنین صفات مطلوب و امتیاز آفرین سعی و کوشش نماید.

(یعنی تقدیر و تشویق از شاگردان کوشا و وظیفه شناس و مودب حس و وظیفه شناسی و ادب و نزاکت و حسد و جهد در تحصیل ر ادر دیگران بیدار ساخته

و نیز خود افرادی که مورد تقدیر و احترام قرار می گیرند با تحرك و شادابی و قدرت فزونتری در اداء وظایف و تکالیف درسی و اخلاقی کوشش خواهند کرد.⁷¹

احترام به شاگردان و توجه به مزایای آنها :

باید معلم بیش از آنچه درباره توده مردم اخلاق و رفتار خویش آمیزی را بکار می دارد نسبت به همنشینان و شاگردان خویش رفتار خوشی را در پیش گیرد و شاگردانی را که از لحاظ سن و علمی و لیاقت و شایستگی شرافت روحی و امثال آنها بر دیگران امتیاز و برتری دارند مورد ... و احترام قرار داد و جایگاه والائی را در جلسه درس - بر حسب تقدم آنها در ورد به مجلس درس در نظر گیرد و نسبت به سایر نیز اظهار لطف و محبت نمود. و با سلام و درود صمیمانه و گرم چهره ای گشاده و سیمائی شاداب و قیافه ای متبسم و خندان مراتب خویش را ابراز کرده و بمنظور گرمی داشت مقدم آنها از جای برخیزد اگر چه در بعضی از اخبار و احادیث در مسئله به شاگردان ابهامی بچشم می خورد با این از مضمون

⁷¹ شهید ثانی - آداب و تعلیم و تعلم در اسلام - نگارش دکتر سید محمد حجتی ص

این اخبار چنین استفاده می شود که اگر رفتار معلم ، نماینگر احترام به شاگرد باشد این رفتار بعنوان عملی مکروه و ناستوده بشمار می آید. علیرغم چنین ابهام اثر طرز برخورد معلم با شاگردان حالی از احترام او باشد به هیچ وجه زشت و ناستوده نمی باشد باید یادآور کردیم که تحقیق و بررسی اینگونه اخبار و کیفیت توجه آنها ب صورتی ك هبا مسئله احترام معلم به شاگردان اصطکاکي پیدا نکند از حوصله این کتاب بیرون است هر انسانی علاقه دارد نزدیکترین محترم و محبوب باشد بنابراین وظیفه هر فرد انسانی نشان دادن حسن خلق و محبت و احترام به دیگران است ولی معلم بیش از دیگران موظف به این امر نسبت به شاگردان می باشد بهترین صفات اخلاقی معلم این است که نسبت به کودکان و شاگردان عاطفه و محبت نشان دهد چون کودک و شاگرد به توجه و اعمال اخلاقی معلم محبت او شدیداً نیازمند است برای آنکه شاگرد بتواند با معلم انس پیدا کند و به او اعتماد نماید باید از محبت و توجه او اشباح شود و وقتی شاگرد از معلم توجه و محبت و احترام مشاهده نکرد از معلم و استفاده او بیزار می گردد و فرق میان توجه معلم و دیگران از اینجا سرچشمه می گیرد که کودک وقتی از خانه و یا کودکستان و یا مکتب نمی شود و تبادل در این

محبت انجام نمی‌گیرد در حالیکه پدر و مادر یا مربی مربی با او در منزل و کودکان و یا مکتب خانه بارفق و نرمی و محبت رفتار می‌کردند لذا ممکن است احیانا این تصور در او آید که معلم مدرسه به او جفا می‌کند.

روانشناسان در تقسیم نیازمندیهای کودک و خردسال آراء و نظرات گوناگونی اظهار کرده اند ولی بطور مسلم همگی معتقدند که یکی از نیازمندیهای قطعی کودک و شاگرد آن است که مورد محبت و دیگران و معلم قرار گیرد تا معلم با دیگران بتواند اعتماد و علاقه او را نسبت به خود و درس خویش جلب کرده و حس اطاعت و محبت را در او بیدار سازند.

شهید ثانی می‌گوید: باید معلم به این نیاز روانی شاگرد عنایت داشته باشد و بخصوص هر چه بیشتر احترام و محبت خود را متوجه شاگردان برجسته مجلس درس خود می‌نماید. چون آنها از او انتظار بیشتری دارند و اگر معلم به این حاجت روانی شاگرد آشنائی داشته باشد می‌تواند آن را در مسیر خوبی رهبری کرده و از آن امر آموزش بهره برداری نماید.

سؤال:

مادری با داشتن سه فرزند که درمورد یکی از آنها با مشکل مواجه می

باشد. او کودکی است که در سنین اول ابتدایی تحصیل می کند همیشه برای ایجاد یک رفتار پسندیده در کودک از تشویق (اعم از کلامی و غیر کلامی) استفاده می نمایم . اما شرایط لازم برای اجرای یک تشویق مفید را بطور کامل نمی دانم او می پرسد تشویق و پاداش مفید باید دارای چه ویژگیها و شرایطی باشد.

پاسخ :

ویژگیهای یک پاداش مفید عبارتند از :

- 1) متناسب با کاریا عمل انجام شده اند (پرهیز از افراط و تفریط)
- 2) علت آن در صورت لزوم برای کودک بیان شده و روشن باشد.
- 3) تشویق بلافاصله انجام شود. (پس از مشاهده عمل مطلوب اعمال گردد)
- 4) پاداش به رفتار مطلوب مربوط شده و در غیر اینصورت این مورد از کل شخصیت کودک نباید تمجید نمود بلکه از عمل مشخصی که فرد انجام داد تشویق به عمل آید.
- 5) ترکیبی از پاداش کلامی مسئولیتی و مادی به کار گرفته شود. (صرف مادی بر تشویق کلامی یا فقط مادی نباشد)

6) تشویق فرزند در خانواده از سوی والدین به صورت پیامهای هماهنگ

انجام شود (به كودك پیامهای ضد و نقیض ارسال نکنیم) ⁸¹.

نسبت به دانش آموزان مهربان باشید و آنها را به منزله فرزند خود بدانید.

پیامبر اکرم (ص) می فرمود: بدرستی که من برای شما مانند پدر نسبت به

فرزندم هستم نزدیکترین صفت به معلمی محبت است (الرحمن علم القرآن

) کلیه کودکان احتیاج به محبت و سلامت و تملق داشتن و پذیرفته شدن

و احترام دارند که شرط اصلی رشد آنها محسوب می شود.

مرغ برای جوجه های خود بال محبت می گشاید و آنها را زیر بال خود

جمع می کند و تمام وجود خود را وقف سعادت آنها می کند معلم باید

چنین باشد.

مگر نه این است که حسن سلوك و خلق و خود رفتار پیغمبر (ص) بهترین

روش تعلیم و تربیت برای مردم بوده پیغمبر اسلام (ص) بدون ذره ای تکبر

قیافه گرفتن و اهانت کردن مردم را به خدا می خواند. حسن ... روی خوش

سخن ملایم عفو و اغماض خیرخواهی برای عموم حتی گناهکاران همفکری

و مشورت با دیگران تفویض کارها به خدا و توکل به او از خصوصیات معلم

¹⁸ مجله تربیت - سال سیزدهم - اردیبهشت 76 ص 21 دکتر محمد رضا شرفی.

رهرو راه انبیا است. مرا به هیچ کتابی دگر حواله مکن که من حقیقت خود را کتاب می بینم البته شناخت حسد مطلوب دشوارترین کار معلم است اما شناخت نسبی حتما لازم است و نخستین کام معلم بهتر و شناخت کودکان و نوجوانان را با هم خصوصیات و نیازهای جسمانی عقلانی و اقتصادی آنهاست باید زبان تکلم و زبان رفتاری کودک و نوجوانان آشنا شویم استعدادها را بشناسیم و در جهت شکوفایی آن بکوشیم.

ظرفیت جوانان را از فرهنگ اصیل و غنی خودمان پرکنیم چرا اگر لیوانی پر باشد جایی دگر ندارد تاریخ سراسر آکنده است از یافتن کنج به بهای سعی ورنج از کامیابی فارابی در خواندن درس در زیر فانوس تاریخهای سی ساله دهقان طوس اما هرگز نشینیده ایم مرثیه تاریخ را در مرگ استعداد بالقوه کفش دوز زاده عصر ساسانی که به لطف عدل انوشیروانی از تحصیل بازماند کدام جرأت یاغی مدعی است که کفش زاده نمی تواند که بوعلی، فارابی، بیرونی و بشود چه کسی درسوک میلیونها کودک استعداد مرده می گردید؟ آری این چنین است استعدادهای مرده گوری ندارد که کسی بر آن بگرید⁹¹!!

موضوع نقش مدیران در حل مشکلات عاطفی دانش آموزان از گسترده توانایی واقتدار مدیر می تواند مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرد. مدیر برای ایجاد هماهنگی و تعیین خط مشی اجرایی باید دارای ویژگیهایی باشد که بخشی از آن ذاتی بوده و بخش دیگر اکتسابی می باشد. در زمینه توانمندی تشخیص (ادگار، اج، شاین) استدلال می کند که مدیر موفق باید يك تشخیص دهنده خوب باشد و به روح تحقیق ارزش بگذارد اگر تواناییها نائگیزه های افراد زیر دست بسیار متغیر است او باید از چنان حساسیت و توانایی تشخیص برخوردار باشد که بتواند تفاوتهاي آنها را احساس و درك کند.

خداوند از 114 سوره قرآن کریم در 113 سوره به رحمانیت و ارحمیت تکیه می کند فقط سوره براءت است که بسم الله در آغاز نیست چون براءت بیزاری و اعلان جنگ است و بارحمان و رحیم هم آهنگی ندارد.

رحمان رحمت عامه خداوند و رحیم رحمت خاصه اوست. روی جاذبه ها بیشتر از دفعه ها کار کنید بدانید آنچه جسم را تسلیم می کند زوار است و آنچه عقل و روح را تسلیم میکند منطق و برهان است سطح انتظارات خود را متناسب با ویژگیهای جسمی و روانی و ظرفیت عاطفی و ساختار شخصیتی

دانش آموزان نمایند. در برنامه ها روش کار خودتان باید اطمینان حاصل کرد که کودکان دانش آموزان با هیچگونه فشار و بی ... عاطفی و یا عدم امنیت روانی مواجه نمی گردند. مهمترین کار معلم ایجاد پل ارتباط احساس است میان خود دانش آموز پلی که در نتیجه اعتماد میان آن دو بوجود می آورد معلم باید برای ساختن چنین پلی دقت کافی و صبر و حوصله و توجه و دلسوزی صادقانه لازم دارد سعی کنید یا ... بچه ها باشید نه خدای نکرده به خاطر آنها توجه داشته باشید که محبت مانند غذا است اگر به مقدار لازم و درجای خود صرف شود و اگر بیش از حد لزوم در مورد غیر متناسب باشد نه تنها سودمند نیست بلکه خطرناک هم است. عدم تعادل در محبت پایه انحراف بچه ها است هرگز سه اصل مهم تعلیم و تربیت آزادی انضباط محبت و علاقه و امنیت خاطر را فراموش نکنیم ابتدا در بهانه ای برای انضباط و آزادی را بهانه هرج و مرج قرار ندهیم.

آشنایی با روحیات دانش آموزان اختلاف فردی آنان و خانواده و اجتماع و آداب و رسوم افراد برای معلم ضرورت دارد هر انسان يك كتاب است که فقط يك نسخه از او تهیه می شود زبان حال دانش آموزان ما این است :

که مدیر مجرب ضمن بردباری در جمع اوری شواهد و قراین انگیزه های

اختلال رفتار در فراگیران باید بدانند که آموزش و پرورش از دیر باز نقش اساسی در تداوم و بقای جوامع بشری ایفا کرده است آداب و رسوم اعتقادات و ارزشها نگرشها و رفتارها دانشها و مهارت ها جامعه از طریق فراگردهای پرورشی و آموزش قابل انتقال و دوام بوده اند. بنابراین در جریان تدریس و یادگیری احتمال تاثیر پذیری فراگیران از عوامل محیطی اداری، عاطفی روش تدریس و ارتباطات بین فردی گروهی دانش آموزان و مدرسه فراوان می باشد همه این عوامل مورد واریسی قرار دهد تا به حل مشکلات فرد پردازد²⁰.

مدیر روشن بین می تواند که منظومه خانوادگی و جایگاه فرد در بین افراد آن و مناسبات

عاطفی بین والدین و فرزندان چه تأثیری در شخصیت دانش آموزان داشته و زمینه سازگاری و یا عدم سازگاری او خواهد داشت مدیر باید بدانند اختلال دانش آموز می تواند منشاء یادگیری داشته باشد.

چنانکه يك جامعه شناسي الماني در زمینه نقش رسانه های جمعی در تشدید پدیده جنایت معتقد است. وسایل ارتباط جمعی و بویژه تلویزیون با

²⁰ مصطفی شریعتی رودسری - مجله تربیت - شماره هشتم - اردیبهشت 1376 ص

اشکار ساختن انگیزه های که رفتار غیر اخلاقی را تشویق می کنند و یا به حمایت از تحلیل گرایی بر مبنای رفتارهای خلاف و بیمار گونه اجتماعی می پردازند ریشه جنایت را بیش از پیش تقویت می کنند و دانش آموز بی تجربه و مقلد با استفاده از الگوهای بنیادین اینگونه فیلمها شیوه های اعمال قدرت و توانمندی شخصیتی را بارز می سازد.

مدیر موفق می داند که کودک و نوجوانان از نظر احساسات تند و در زمان حال زندگی می کند قدرت پیش بینی پیامبر رفتارهای فصلی خود را احتمالاً ندارد. بر همین اساس تحت تاثیر عواطف گروه همسالان رفتارها کردارها و گفتاری را پیشه خود می سازد که ممکن است با معیارها و هنجارهای اجتماعی مغایرت داشته باشد گروه همسالان برخلاف خانواده و مدرسه کاملاً حول محور منافع و علایق اعضاء قرار دارد گروه همسالان از طریق اعطای پاداش یا انتقاد و تحریم در قبال همنوایی اعضاء با هنجارهای گروه تاثیر نیرومندی را بر رفتار و شخصیت اجتماعی آنان اعمال می نمایند. مدیر توانا در بررسی و حل مشکلات دانش آموزان از تجارب کلیه همکاران مجرب و متعهد و دلسوز خود استفاده می کند و می داند که چگونه از روشها و ابزار متناسب و مناسب می توان در حل مسایل دانش آموزی کوشید و

می‌داند که کانالهای پیگیری و بررسی شکل در درون مدرسه و خارج از آن کدام است و سعی می‌کند که هر کدام به تناسب اثر بخشی آن اعتقاد نماید مدیر با تجربه با تنبیه بدنی و توهین با دانش آموزان مشکلدار برخورد نمی‌کند اگر چه شاید چنین چیزی لازم گردد بلکه سعی می‌کند علل کردار و رفتار آنها را مورد توجه قرار داده با استفاده از فرصتهای ایجاد شده به اصلاح رفتار دانش آموزان پردازد²¹.

معلم برای اینکه بتواند در تعلیم و تربیت نقش اساسی خونین را به نحو احسن ایفا نماید باید بکوشد که نخست با دانش آموز و دانشجو خویش رابطه برقرار سازد و او را همانند فرزند خویش در زیر چتر محبت بگیرد و با او دوستانه رفتار کند. محبت آموزگار به شاگرد خویش می‌تواند به صورت پذیرش نوازش نرمی در گفتار برقرار فضای امن، حمایت تعریف و تحسین تشویق عفو و اغماض، عذر پذیری و ... آشکار شود.

این محبت باید بگونه‌ای باشد که متعلم این رابطه حسنه و محبت آمیز را احساس

نماید ولی به معلم خویش وابستگی پیدا نکند.

²¹ امیر هوشنگ آذر دشتی - مجله تربیت - سال سیزدهم - عشار هشتم - 76 ص 43

محبت درست معلم به متعلم باعث مي شود :

**اولا - ترس واضطراب بي حوصلگي ، پرخاشگري، سهل انگاري، درانجام
وظيفه واموري از اين قبيل در متعلم ايجاد نشود ويا اگر داشته به صورت
قابل ملاحظه اي کاهش يابد يا حتي از بين برود.**

**ثانيا - متعلم جدي تر درس مي خواند وحرکت وجنب وجوش وي افزايش
مي يابد واز سؤال کردن ودنبال نمودن بحث براي يادگيري استنکاف نمي
کنند.**

**ثالثا - متعلم به معلم خويش اعتماد مي کند ومشکلاتش را با او درميان مي
گذارد وراهنمايي هاي او را مورد توجه قرار مي دهد واین امر به حل
مشکلاتش مي انجامد.**

**رابعا - متعلم به لزوم برقراري رابطه با ديگران پي مي برد وراه صحيح
چگونه محبت کردن را نیز عملا ياد مي گيرد وبدينوسيله جامعه پذيري در
او تقويت مي شود وحتي معلم رابه عنوان اسوه خويش مي پذيرد
وازرفتارهاي او سرمشق مي گيرد وچگونه صحيح زيستن را مي آموزد
وشايستگي هاي اخلاقي ، معنوي واجتماعي او را بکار مي بندد.**

در فرهنگ تربيتي اسلام پروردگار رحيم وعطوف به عنوان اولين معلم

انسان جلوه گر است و تاکید می کند که تعلیم و تربیت افراد را به عهده می گیرد باید خلیفه خدا ... در این صفت باشد و به همین جهت پیامبر اسلام که « رحمة اللعالمین » است به عنوان شایسته ترین معلم برای بشریت از ناحیه خداوند برگزیده شده است متعلم نیز باید با معلم خویش رابطه عاطفی پیدا کند و او را کاملا دوست داشته باشد زیرا وقتی متعلم معلم خود را محبوب خویش احساس نماید از یک سو در یادگیری و تعلم با او همکاری می نماید و به درس علاقمند می گردد و نه تنها از تعلم استنکاف نمی کند بلکه تمام همتش این است که با موانع یادگیری مبارزه نماید از این رو در کلاس گوش می دهد و ذهنش را به جز آنچه معلم آموزش می دهد معطوف نمی سازد و ... از سوی دیگر علاقه حاکم به وجود او باعث می شود به رنگ معلم محبوبش در آید و در آداب و اخلاق اجتماعی و ... از او پیروی نماید و برای خود شخصیتی بسازد که ممکن با شخصیت برجسته معلمش باشد²².

تشویق دانش آموزان بی علاقه و سهل انگار :

²² علی نقی فقیهی - مجله تربیت سال دوازدهم - شماره هشتم اردیبهشت 76 ص 49

عده زيادي از معلمان و والدين از اينكه بخي از دانش آموزان تكاليف خود را در كلاس درس انجام نمي دهند گله مند بوده از اين رو دچار تشويق و نگراني هستند اين نگراني بجاست زيرا اگر دانش آموزي تكاليف خويش را انجام ندهد نمي تواند مطالب درسي

را بخوبي فرا بگيرد و در نتيجه از همكلاسيهاي خود عقب مي افتد.

تحقيقات انجام شده نشان مي دهد كه يكي از علل مردودي دانش آموزان منحل نبودن آنها در كلاس درس و يا انجام ندادن تكاليف مورد نظر است. موارد زير رهنمودهايي هستند كه با به كار بستن آنها مي توان دانش آموزان سهل انگار و بي علاقه را براي انجام تكاليف درسي برانگيخت . اين قبيل دانش آموزان را با دقت زير نظر داشته باشيد و آنان را به خاطر كمترين كوشش و فعاليت در جهت شروع كار نوشتن تكاليف اشتغال به انجام آن و يا تكميل تكاليف داده شده ترغيب و تشويق كنيد. اين روش را شكل دهی رفتار نیز می گویند که در آن هر پاسخی که نزدیک به پاسخ نهایی انجام تکالیف باشد مورد تقویت می گیرد مثلاً رفتن کودک به متابخانه نشستن پشت میز مطالعه برداشتن مداد و کاغذ و ... همه جزو پاسخها و يارفتارهايي هستند كه در جهت انجام تكاليف صورت مي گيرند

ومي بایست مورد تشویق و تقویت قرار گیرند شما می‌توانید این کار را با دادن مدا رنگی ، اسباب بازی ، خودنویس و به عنوان جایزه به دانش آموز و یا انجام تشویق‌های اجتماعی از قبیل تحسین دانش آموز لبخند زدن به او پرس و جو کردن از وضعیت درسی وی و یا حتی با توجه مهر امیزه دانش آموز زمانی که وی مشغول انجام تکالیف عملی سازید.

تماس خود را با دانش آموز حفظ کنید تا بتواند مرتباً اشتغال او را به انجام تکالیف را

تقویت نمائید به عنوان مثال شما می‌توانید کنار میز دانش آموز مورد نظر بنشینید تا بر احوالی او را به انجام تکلیف تشویق کنید.

ارتباط خود را با والدین دانش آموز حفظ کنید (توسط نامه ، تلفن ، ملاقات حضوری وغیره) وایشان را از پیشرفت دانش آموزان در انجام تکالیف آگاه سازید همچنین از والدین دانش آموز بخواهید که وی را به

خاطر دادن تکالیف در مدرسه تشویق و تحسین کنند³².

نقد و بررسی تحقیقات انجام شده :

در پژوهشی که توسط یکی از دانشجویان دانشکده علوم تربیتی تهران در رابطه با همین موضوع انجام شده نتایج زیر بدست آمده است.

(1) تاثیر تشویق والدین بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان به گونه ای است که دو گروهی که با معدل بالا و پائین به سؤال جواب داده اند نظر مساعد و یکسانی را ابراز داشته اند معتقد بودند که از طرف والدین مورد تشویق قرار گرفته اند.

(2) تشویق موجب علاقمند شدن دانش آموزان می شود یعنی هرچه قدر دانش آموزان با شوق و ذوق بیشتری درس را فرا گیرند. بیشتر به موضوع درس علاقمند خواهد شد و همین امر نقش بسیار مهمی را در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دارد.

(3) معلمان گرمی کمتر از تنبیه بدنی استفاده کنند و نونهالان را بیشتر مورد لطف و محبت خود قرار دهند بطوریکه تعداد کمی از دانش آموزان مورد بی محبتی از طرف معلمان خود اقرار می گیرند پس باید روش تربیتی را پیشه کرد که این تعداد کم هم مورد تشویق و محبت معلمان قرار بگیرند.

(4) عواملی مانند حضور همیشگی در کلاس رفتن به گردش علمی

وتفریح ومطالعه مرتب همه درسها تاثیر بسزایی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دارد.

(5) تشویق باید در صورت امکان در سر صف و در حضور والدین انجام گیرد چون در این صورت بیشتر نیازهای عاطفی تشویق دهند ارضاء خواهد شد.

(6) علاوه بر تشویق نوع برخورد مدیر ومعلم وفهمیدن درس هم از جمله عواملی هستند که باعث رشد تحصیلی خواهد شد

(7) 33% دانش آموزان مورد تحقیق ابراز داشته اند که هنوز مورد تشویق قرار نگرفته اند!؟

(8) مدارك گرفتن نمره بیست نباشد بلکه ممتاز شدن درمسائل اخلاقی وشرکت در کلاسهای فوق برنامه نیز مورد توجه قرار گیرد.

در تحقیق که توسط آقای مصطفی ایل جهت پایان نامه خود در فوق لیسانس انجام شده که در رابطه با تشویق وتنبیه در پیشرفت دانش آموزان سال 1370 از دانشگاه تهران دانشکده مدیریت وبرنامه ریزی آموزشی که در این تحقیق نتایج حاصله از این تحقیق تأیید فرضیه های آن بوده وثابت کرده که تشویق وتنبیه هر دو میزان یادگیری دانش اموزان را افزایش می

دهد ولیکن میزان یادگیری دانش آموزانی که مورد تشویق قرار می گیرند
بیش از دانش آموزانی است که مورد تنبیه قرار می گیرند.

پایان نامه کارشناسی آقای مهربان سهرابی در مورد تشویق و نقش آن در
پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در سال 70 از دانشکده امور تربیتی بروی
90 تأیید می باشد یعنی بین پیشرفت تحصیلی و تشویق دانش آموزان
رابطه مستقیمی وجود دارد که این پروژه در بخش سؤال برای جمع آوری
اطلاعات طرح شده که یک نوع چند ارزشی و دیگری چند عاملی و هویتی
می باشد.

پژوهش دانشجو علی عسگری کوچک زاده از دانشکده امور تربیتی در سال
1370 در مورد نقش تشویق در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان که به روی
یکصد نفر از دانش آموزان کلاس اول راهنمایی گروه 10-15 ساله پسر
انتخاب شده و انجام گرفته و نتایج کلی اجرای این تحقیق بدین صورت است
که سه فرضیه ای که در نظر گرفته شده بود فرضیه های اول و دوم آن به
اثبات رسیده و رابطه معنی دار و مستقیمی وجود داشته و در فرضیه سوم
در میان دو گروه تشویقهای مادی و معنوی تشویقهای معنوی بیشتری مورد
قبول دانش آموزان می باشد.

پژوهش آقای سیف اله قربانی دانشجوی دانشکده امورتربیتی درمورد علل پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پس دوره متوسط درسال 1370 بر روی 60 نفر از دانش آموزان دبیرستان با 50 فرضیه گرفته که نتایج حاصله ازاین پنج فرضیه به قرار ذیل است.

(1) با توجه به اینکه میانگین سواد والدین 40 بوده تا حدودی می تواند علل موثری درپیشرفت تحصیلی باشد.

(2) دررابطه با معلم خصوصی به دلیل اینکه 90% از معلم خصوصی استفاده نمی کنند این فرضیه رد می شود.

(3) 60% از دانش آموزان از طریق تشویق والدین انجام می گیرد.

(4) 90% از دانش آموزان در رشته هایی که تحصیل می کنند که اظهار علاقمندی کرده اند که خود می تواند عامل روانی مناسبی در ادامه تحصیل و موفقیت آنان باشد.

(5) معمولاً اکثریت افراد نمونه به مشاغل سطوح بالا مثال مهندسی ،

پزشکی است

دانشگاه و غیر اشاره کرده اند.

در پژوهشی که توسط یکی از دانشجویان در دانشکده مدیریت وبرنامه

ریزی تهران در سال 74 از مدارس ابتدایی منطقه 9 تهران صورت گرفته از دو گروه موفق و ناموفق پرسشی در رابطه با لزوم تشویق به عمل آمده که گروه نا موفق 85% گروه موفق 100% جواب مثبت داده اند. این مسئله نشان می دهد که اولاً افراد چه موفق و چه نا موفق به لزوم تشویق اعتراف کرده اند و ثانیاً افراد نا موفق در تحصیل بیشتر از افراد موفق طالب تحسین هستند.

بررسی تشویق و تنبیه های معمولی در مدارس راهنمایی نیز به عنوان موضوع مورد تحقیق می باشد که توسط خانم نسرین حقیقی انجام گرفته و نتایج ذیل بدست آمده است.

(1) تشویق بیشتر از تنبیه در امر یادگیری موثر است.

(2) آموزگاران در مدارس دخترانه از تشویق بیشتر از تنبیه استفاده می کنند.

(3) تشویقهایی که بیشتر معلمان بکار می برند از نوع کلامی است.

(4) تنبیه هایی که معلمان بیشتر بکار می برند از نوع کلامی است

تحقیق دیگر که توسط خواهر آنیلا آزمایش یکی از دانشجویان دانشکده مدیریت و برنامه ریزی تهران انجام شده در رابطه با همین موضوع نتایج

ذیل بدست آمده است نمونه 141 نفری از معلمان شهرستان قم مورد پرسش قرار گرفتند که این تعداد 70 نفر از بخش يك و 71 نفر از بخش دوم به صورت تصادفی ساده انتخاب و از آنان نسبت به نوع و کیفیت تشویق پرسش به عمل آمده نتایج ذیل بدست آمد :

(1) معلمان ابتدایی بیشتر از تشویقهای کلامی مثل گفتن آفرین، مرحبا، استفاده می کنند.

(2) نمونه مورد نظر موافق تشویق کردن دانش آموزان در جمع بوده و مخالف تشویق بصورت فردی.

(3) معلمان مدارس ابتدایی نسبت به استفاده از تشویقهای فاصله متغیر نظر موافق داشتند.

(4) معلمان کاملاً موافق تشویق های نسبی ثابت و نسبی متغیر می باشند.

(5) معلمان نسبت به تشویق کردن دانش آموزان هم به صورت مادی و هم به صورت غیر مادی موافق هستند.

همچنین تحقیقی پیرامون همین موضوع توسط آقای علی اکبر جعفری یکی از دانشجویان دانشکده مدیریت و برنامه ریزی تهران در سال تحصیلی بهمن 75 از دوره راهنمایی مناطق بوئین زهرا به عمل آمده است برای

رسیدن به هدف تحقیق به تعداد 100 نفر از معلمان همین شهرستان ن

مورد پرسش قرار گرفتند و این نمونه بصورت

تصادفی انتخاب شده اند و نتایج زیر از تحقیق بدست آمده است.

1 (بین تشویق اولیای مدرسه در حضور والدین و پیشرفت تحصیلی دانش

آموزان رابطه وجود دارد.

2 (تشویق مادی موثرتر از تشویق غیر مادی است

3 (بین تشویق دانش آموزان و پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد.

4 (بین تجربه دبیران در استفاده از تشویق و پیشرفت تحصیلی دانش

آموزان رابطه وجود دارد.

5 (اندازه و نوع تشویق باید با توجه به روحیات دانش آموزان باشد تا موثر

واقع شود.

با توجه به تحقیقاتی که انجام شده به این نتیجه می رسیم که تشویق يك

وسیله مناسب برای پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می باشد و همچنین

تشویق در حضور دانش آموزان و در حضور والدین باعث پیشرفت تحصیلی

آنها می شود و تشویق باید با توجه به روحیات دانش آموزان و متناسب با

فعالیت‌های آنها انجام شود تا موثر واقع شود مطلب مبهم باقی مانده این

**است که آیا تشویق مستقیم و غیر مستقیم در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان
تأثیر دارد و یا نه با توجه به تحقیقات انجام شده مشاهده می‌شود که هر دو
نقشی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دارند.**

فصل سوم

- روش تحقیق
- جامعه آماری
- نمونه و روش نمونه گیری
- وسایل جمع آوری اطلاعات
- روش جمع آوری اطلاعات

روش تحقیق

در این پژوهش به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع آوری شده از آمار

توصیفی بشرح زیر استفاده شده است :

(1) تشکیل و تنظیم جداول توزیع فراوانی

(2) رسم نمودار میله ای

(3) تفسیر کیفی براساس اطلاعات بدست آمده

(4) مقایسه پاسخهای نظرات معلمان و مربیان درباره شرایط ارائه

گسترش و نتیجه گیری براساس این نظرات.

جامعه آماری :

جامعه مورد مطالعه دبیران و مربیان تربیتی مدارس راهنمایی دخترانه

شهرستان نمونه می باشد که از کلیه دبیران در رشته های مختلف مدارس

راهنمایی و مربیان پرورشی این شهرستان جهت پرکردن مقیاس درجه

بندی به تصادفات انتخاب شده اند.

نمونه و روش نمونه گیری :

از تعداد کل 100 مدرسه راهنمایی موجود در شهرستان نمونه تعداد 50

نفر معلم و 50

نفر مربی تربیتی به تصادفات انتخاب شده اند تعداد مقیاس درجه بندی

تکمیل شده 120 برگ بود که فقط موفق به جمع آوری 100 برگ از آنها

به انجام تحقیقات شده ام.

وسایل جمع آوری اطلاعات :

در این تحقیق برای جمع آوری اطلاعات در رابطه با اهداف و سؤالات مورد

مطالعه از مقیاس درجه بندی حاوی 30 گزاره که به صورت 5 ارزش می

باشد تهیه شده است و همچنین گزاره ها طوری انتخاب شده اند که با هم

رابطه منطقی داشته باشند. تحقیقاتی را که انجام گرفت محقق به این نتیجه

رسید که پرسشنامه را تبدیل به مقیاس درجه بندی و سؤالات را هم تبدیل

به گزاره بکند و به این ترتیب 30 گزاره که با توجه به موضوع مورد بحث

ما بود تهیه گردید.

روش جمع آوری اطلاعات :

برای پرکردن این مقیاس درجه بندی ما اولاً 120 عدد مقیاس درجه بندی تکثیر نمودیم و برای پخش کردن آنها بین دبیران و مربیان تربیتی از طریق آ - پ اقدام نمودم و آنها اجازه دادند. و آنها را در مدرسی که در دسترس خودم بود پخش کردم و آنهایی که در دسترس نبود به مدیران مدرسی که در اداره حضور داشتند پخش کردم. و سپس به مدارس ها مراجعه کردم و مقیاس درجه بندی ها را جمع آوری کردم. و بقیه آن را به اداره مراجعه کردم و از مدیران مدارس که در آنجا حضور داشتن تحویل گرفتم به این ترتیب توانستم از 120 عدد مقیاس درجه بندی فقط 100 عدد از آنها را جمع آوری کنم.

فصل چہارم

- برسي سوال اول تحقيق
- برسي سوال دوم تحقيق
- برسي سوال سوم تحقيق
- برسي سوال چہارم تحقيق
- برسي سوال پنجم تحقيق

یافته ها و تجزیه و تحلیل اطلاعات :

در این پژوهش همانگونه که قبلا در فصول اشاره شد جامعه در مورد مطالعه دبیران و مربیان مقطع دخترانه شهرستان نمونه می باشد که از میان دبیران گروه نمونه 50 نفری انتخاب و همچنین از میان مربیان گروه نمونه 50 نفری انتخاب شده است. هدف اصلی این پژوهش کشف اصول کلی مبتنی بر روابط بین متغیرها است. و به طور کلی با اتکاء به روش توصیفی درصد تعمیم یافته ها به کل جامعه مورد مطالعه هستیم.

توصیف مقدماتی داده های پژوهشی در این بخش ارائه می شود و با استفاده از روشهای آماری (تشکیل جداول و نمودارها بر حسب درصد) صورت می گیرد در تحلیل داده ها که به روش مقایسه ای صورت می گیرد در پی این مطلب هستیم که کدام پاسخها برای این سؤالات مطرح شده مناسب است آنها را تجزیه و تحلیل و تفسیر نمائیم.

بررسی سؤال اول تحقیق

بنظر معلمان و مربیان در شهرستان نمونه تا چه اندازه تشویق در امر یادگیری دانش موثر است ؟

با توجه به گزاره های شماره 1،2،3،5،7،8،15 که به منظور پاسخگوئی به

سؤال فوق

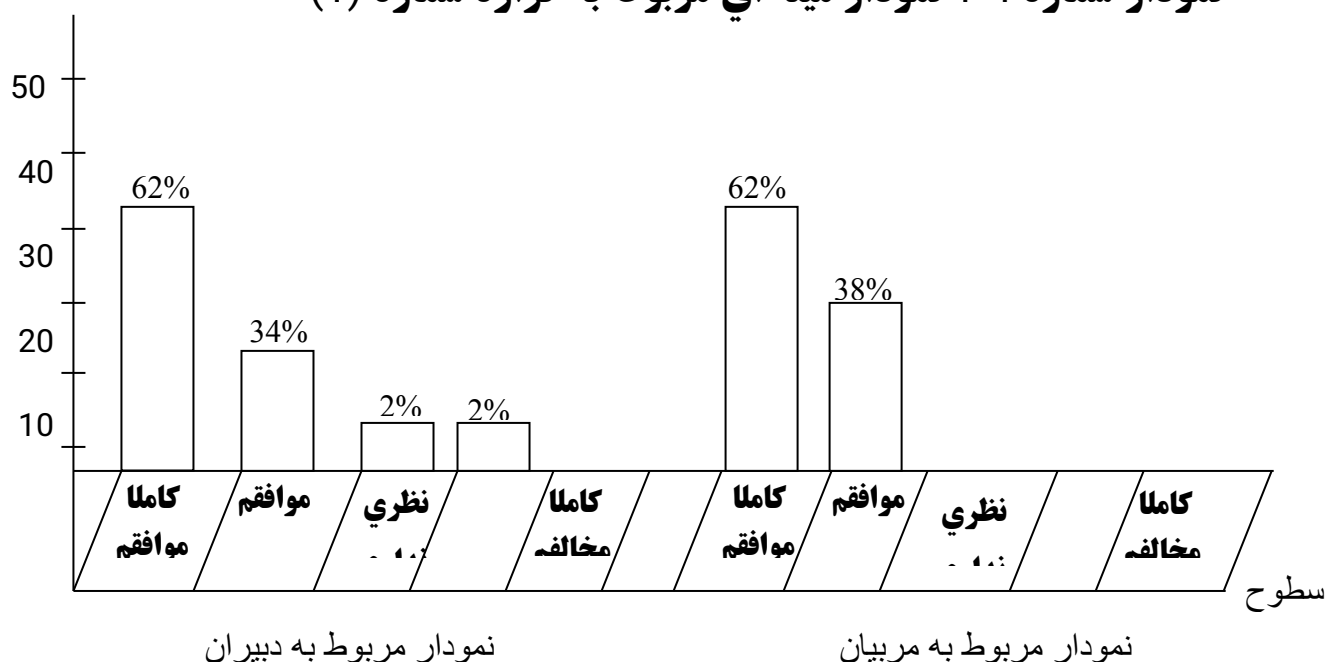
تهیه شده است نتایج ذیل حاصل می گردد تشویق وسیله ای مناسب برای پیشگیری امر تعلیم و تربیت است و همچنین اجرای تشویق در کلاس برای افزایش یادگیری مناسب است و اکثر دبیران و مربیان از تشویق جهت پیشرفت تحصیلی و دانش آموزان استفاده می کند پس نباید این تشویق می تواند به عنوان یک عامل بسیار مهم در به کار انداختن ابتکار عمل در دانش آموزان باشد. و برای اینکه دانش آموزان در حل مسائل جرأت پیدا کنند باید از تشویق استفاده نمائیم چرا که مشکل اصلی در کلاس آوردن دانش آموزان پای تابلو و توضیح خواستن از آنها در حل مسائل است که با انجام تشویقهای مناسب این مسئله برطرف خواهد شد بنظر معلمان تشویق مکرر بروی دانش آموزان از نظر آموزش و تربیتی اثر مثبت ندارد ولی بنظر مربیان تربیتی تشویق مکرر دانش آموزان از نظر آموزشی و تربیتی اثر مثبت دارد.

گزاره شماره (1) تشویق وسیله ای مناسب برای پیشبرد امر تعلیم و تربیت است.

جدول شماره : 1-4 لزوم تشویق در امر تعلیم و تربیت.

کاملاً مخالف	مخالف	نظری ندارم	موافق	کاملاً موافق	سطوح پاسخها	
					تعداد	درصد
_____	1	1	17	31	تعداد	دبیران
_____	2%	2%	34%	62%	درصد	
_____	_____	_____	19	31	تعداد	مدیران
_____	_____	_____	38%	62%	درصد	ن

نمودار شماره 1-4 نمودار میله ای مربوط به گزاره شماره (1)

با توجه به پاسخهایی که در سطوح مختلف به گزاره مذکور داده شده است واضح است که تشویق وسیله ای مناسب برای پیشرفت امر تعلیم و تربیت

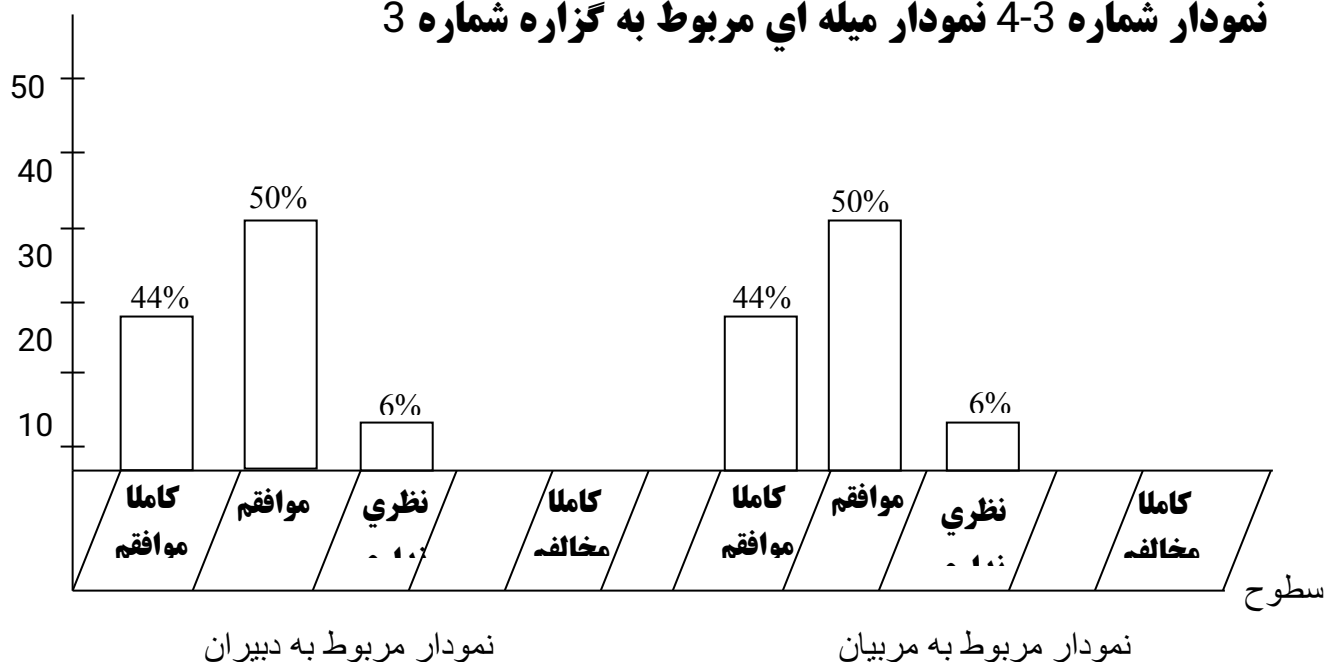
است چون درصد پاسخ دبیران و مربیان نسبت به بند اول از همه بیشتر است.

گزاره شماره (3) اجرائی تشویق در کلاس برای افزایش یادگیری مناسب است.

جدول شماره : 3-4 افزایش یادگیری بر اثر تشویق

کاملاً مخالفم	مخالفم	نظري ندارم	موافقم	کاملاً موافقم	سطوح پاسخها
————	————	4	24	22	تعداد
————	————	6%	50%	44%	درصد
————	————	4	24	22	تعداد
————	————	6%	50%	44%	درصد

نمودار شماره 3-4 نمودار میله ای مربوط به گزاره شماره 3

نتیجه گیری :

با عنایت به جدول مربوط به اجرای تشویق در کلاس برای افزایش

یادگیری مناسب است چون اکثرا بند اول و دوم را انتخاب کرده اند.

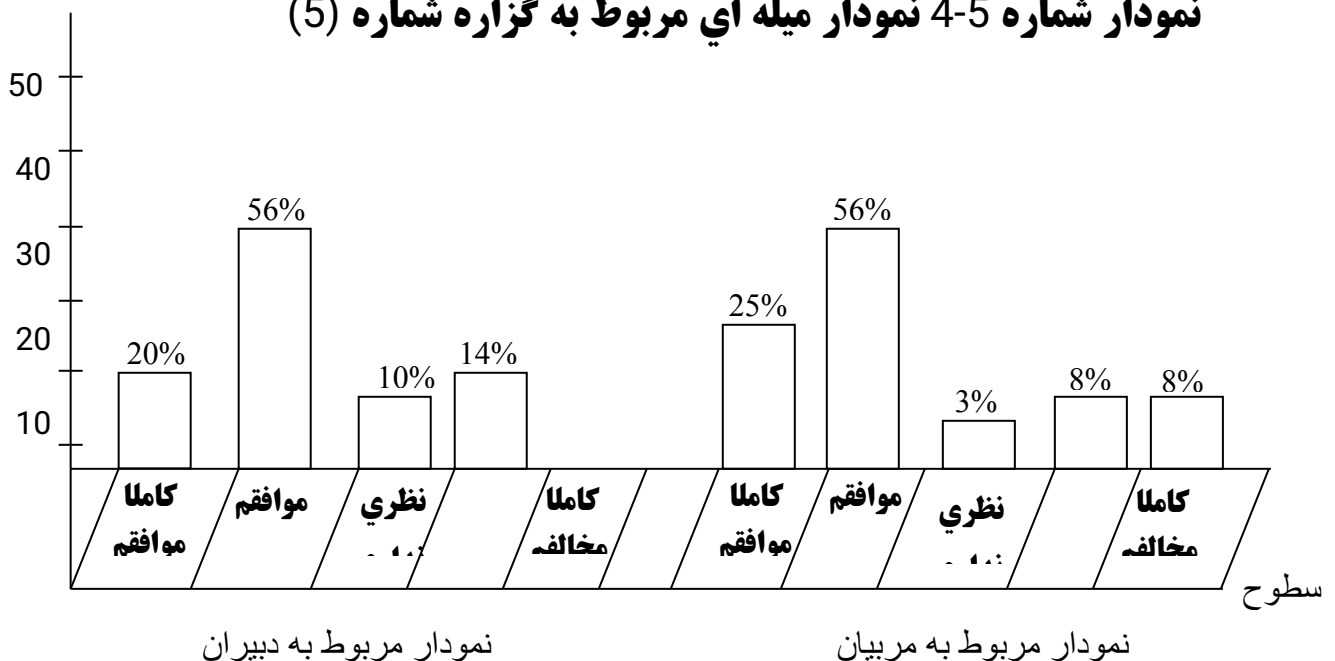
گزاره شماره 5 من همیشه از تشویق جهت پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

اتسفا ده می نمایم.

جدول شماره 5 : تشویق جهت پیشرفت تحصیلی

کاملا مخالف	مخالفم	نظري ندارم	موافقم	کاملا موافقم	سطوح پاسخها
————	7	5	27	11	تعداد
————	14%	10%	56%	20%	درصد
4	4	2	27	13	تعداد
8%	8%	3%	56%	25%	درصد

نمودار شماره 4-5 نمودار میله ای مربوط به گزاره شماره (5)

نتیجه گیری :

با توجه به پاسخهایی که به گزاره داده شده است مشخص است که اکثر

دبیران و مربیان جهت پیشرفت تحصیلی دانش آموزان استفاده می نمایند.

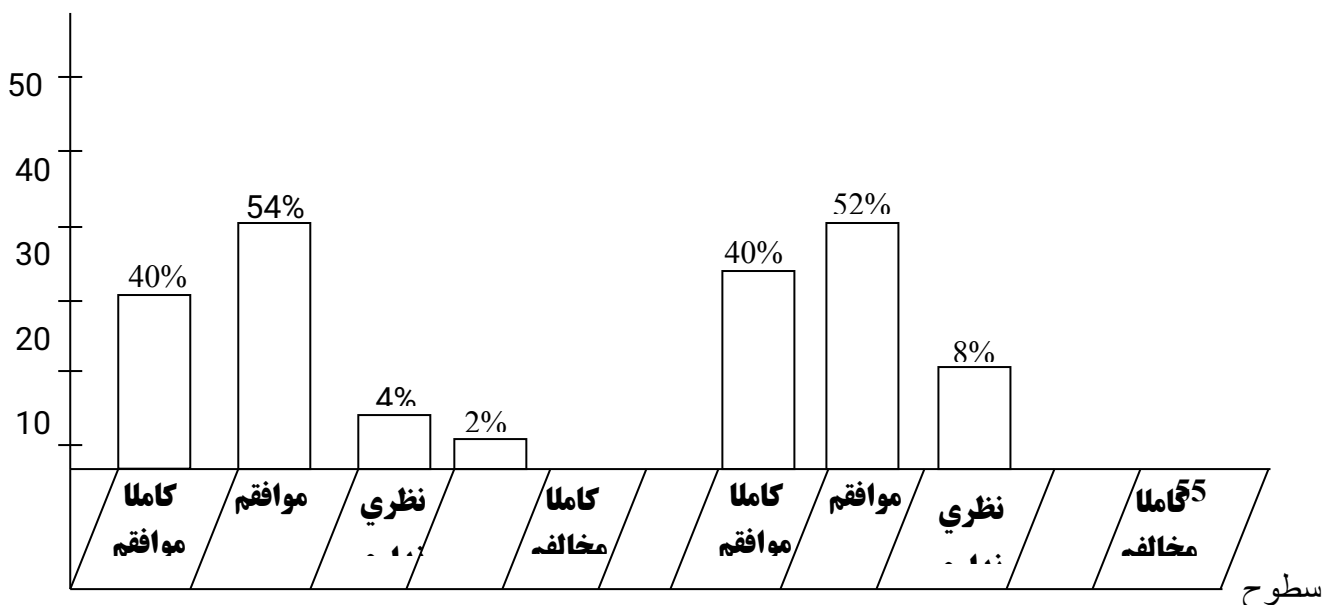
گزاره شماره 7 تشویق می تواند به عنوان يك عامل بسیار مهم در به کار

انداختن ابتکار عمل دانش آموزان باشد

جدول شماره : 4-7 رابطه تشویق با ابتکار عمل

کاملاً مخالفم	مخالفم	نظري ندارم	موافقم	کاملاً موافقم	سطوح پاسخها
_____	1	3	26	20	تعداد
_____	2%	4%	54%	40%	درصد
_____	_____	4	26	20	تعداد
_____	_____	8%	52%	40%	درصد

نمودار شماره 4-7 نمودار میله ای مربوط به گزاره شماره 7

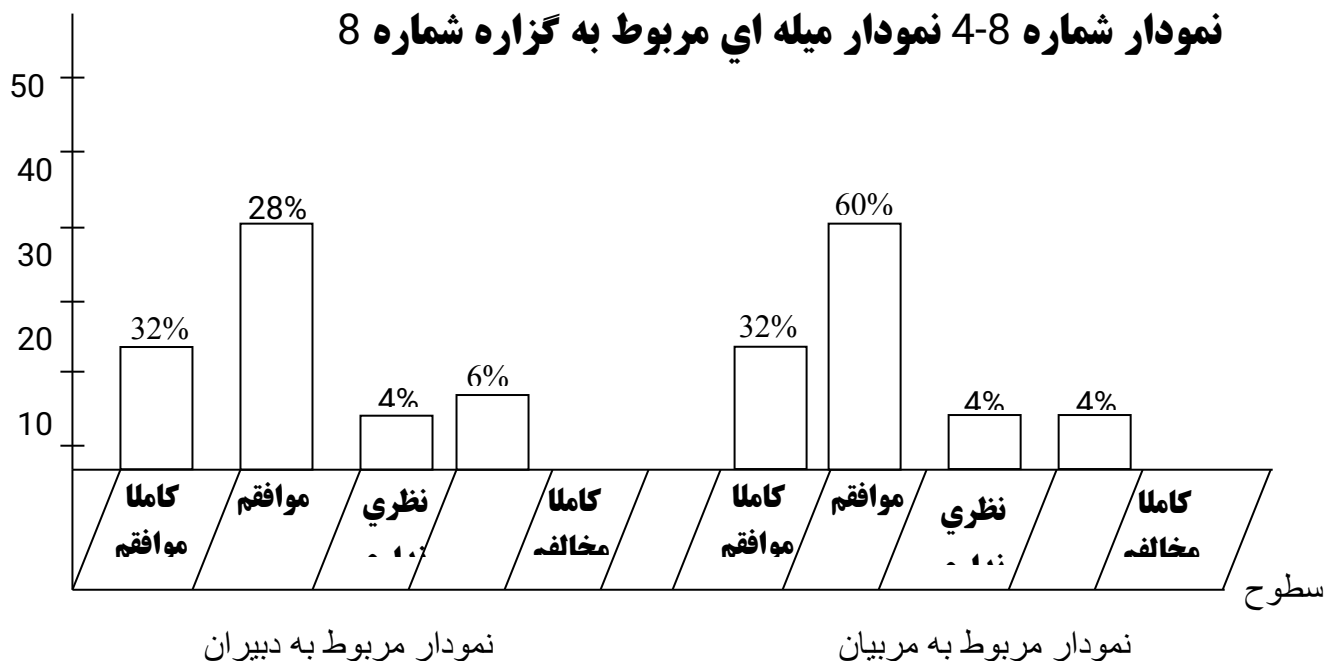

گزاره شماره 8 يکي از عوامل مهمني که موجب جرأت در دانش آموزان براي حل مسائل مي شود تشويق است.

جدول شماره : 4-8 لزوم تشويق براي جرأت حل مسائل

کاملا مخالف	مخالفم	نظري ندارم	موافقم	کاملا موافقم	سطوح پاسخها
————	3	2	30	15	تعداد
————	6%	4%	28%	32%	درصد
————	2	2	30	16	تعداد
————	4%	4%	60%	32%	درصد

نمودار شماره 4-8 نمودار ميله اي مربوط به گزاره شماره 8

نتيجه گيري :

با توجه به جدول فوق اکثر دبيران ومربيان کاملا موافقم وموافقم را انتخاب کرده اند به اين نتيجه مي رسيم که يکي از عواملی که موجب

جرأت در دانش آموزان براي حل مسائلي مي شود تشويق است.

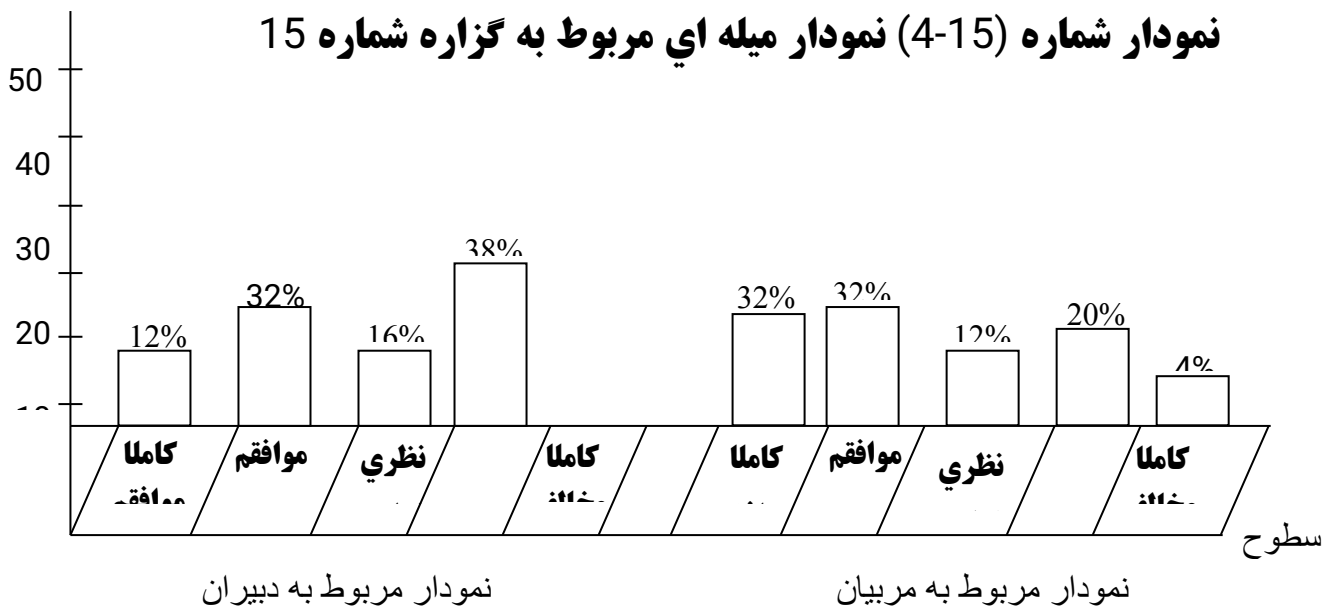
گزاره شماره 5 تشويق مكرر برروي دانش آموزان از نظر آموزش و تربيتي

اثر مثبت دارد.

جدول شماره : 4-15 اثرات تشويق مكرر

کاملا مخالف	مخالفم	نظري ندارم	موافقم	کاملا موافقم	سطوح پاسخها
2	19	8	16	5	تعداد
4%	38%	16%	30%	12%	درصد
2	10	6	15	15	تعداد
4%	20%	12%	32%	32%	درصد

نمودار شماره (4-15) نمودار ميله اي مربوط به گزاره شماره 15

نتيجه گيري :

با توجه به پاسخهاي داده شده نشان مي دهد که نظر دبيران و مربيان به گزاره شماره 15 تعادل است و 42% به کاملا موافقم و موافقم را انتخاب کرده اند و 42% نیز مخالفم و کاملا مخالفم را انتخاب کرده اند و اما نظر

مربیان به تشویق مکرر بر روی دانش‌آموزان از نظر آموزش اثر مثبت دارد 64% مربیان کاملاً موافقم و موافقم را انتخاب کرده اند و 24% مخالفم و کاملاً مخالفم را انتخاب نموده اند.

بررسی سؤال دوم تحقیق

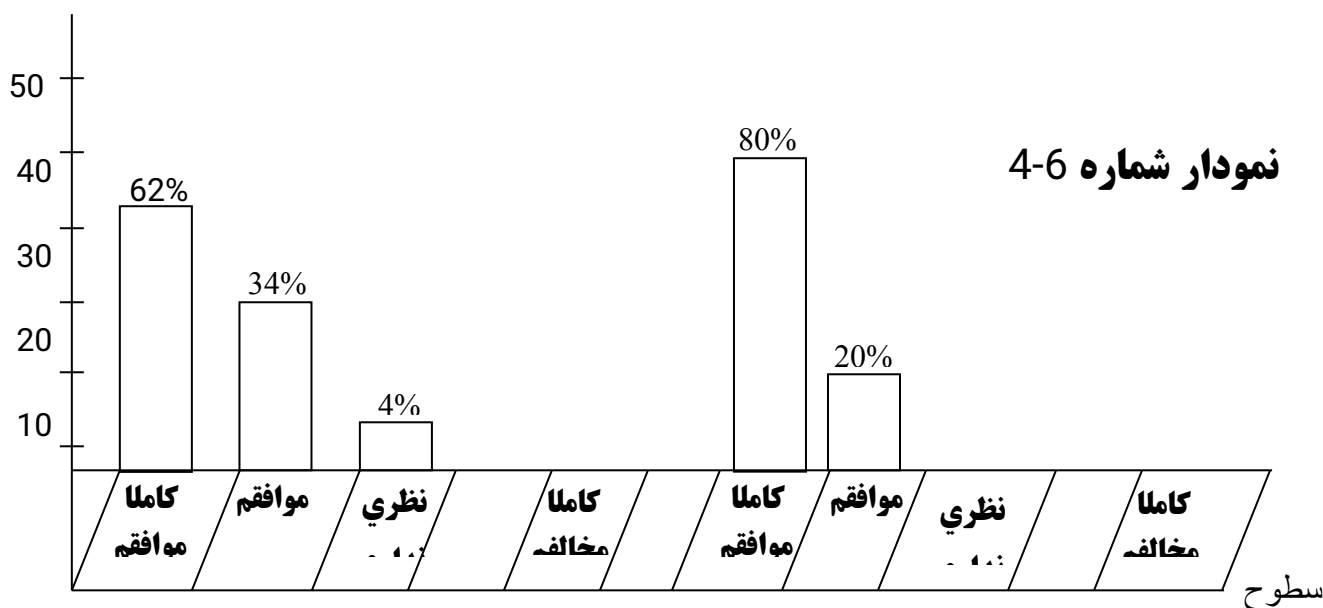
به نظر معلمان و مربیان در شهرستان نمونه تشویق در چه شرایطی اثر بیشتری دارد؟

در این پژوهش سؤال فوق نیز تحقیق پیدا می کند با توجه به گزاره های 6،10،11،16،23 واضح است که تشویق در حضور دانش آموزان موثر از تشویق بدون حضور دانش آموزان خواهد شد پس بهتر است برای انجام تشویق دانش آموزان در سر صف را ترجیح می دهند بنظر معلمان دانش آموزان ضعیف باید به موقع تشویق شوند نه اینکه همیشه مورد تشویق قرار گیرند و از نظر مربیان هم نباید دانش آموزان ضعیف را همیشه تشویق کرد بنظر معلمان تشویق بصورت گروهی انجام شود.

گزاره شماره 6 تشويق در حضور دانش آموزان موثرتر از تشويق بدون حضور دانش آموزان است.

جدول شماره 4-6 نمودار ميله اي مربوط به گزاره شماره 6

کاملا مخالفم	مخالفم	نظري ندارم	موافقم	کاملا موافقم	سطوح پاسخها
_____	_____	2	17	31	تعداد
_____	_____	4%	34%	62%	درصد
_____	_____	_____	10	40	تعداد
_____	_____	_____	20%	80%	درصد

نمودار مربوط به دبيران

نمودار مربوط به مربيان

نتيجه گيري :

جدول فوق گوياي اين مطلب است که تشويق در حضور دانش آموزان تا حد خيلي زيادي موثرتر از تشويق بدون ديگران است چون 96% از دبيران کاملا موافقم و موافقم را انتخاب کرده اند و همچنين 100 درصد

پاسخ دهندگان مربی کاملاً موافقم و موافقم را انتخاب نموده اند.

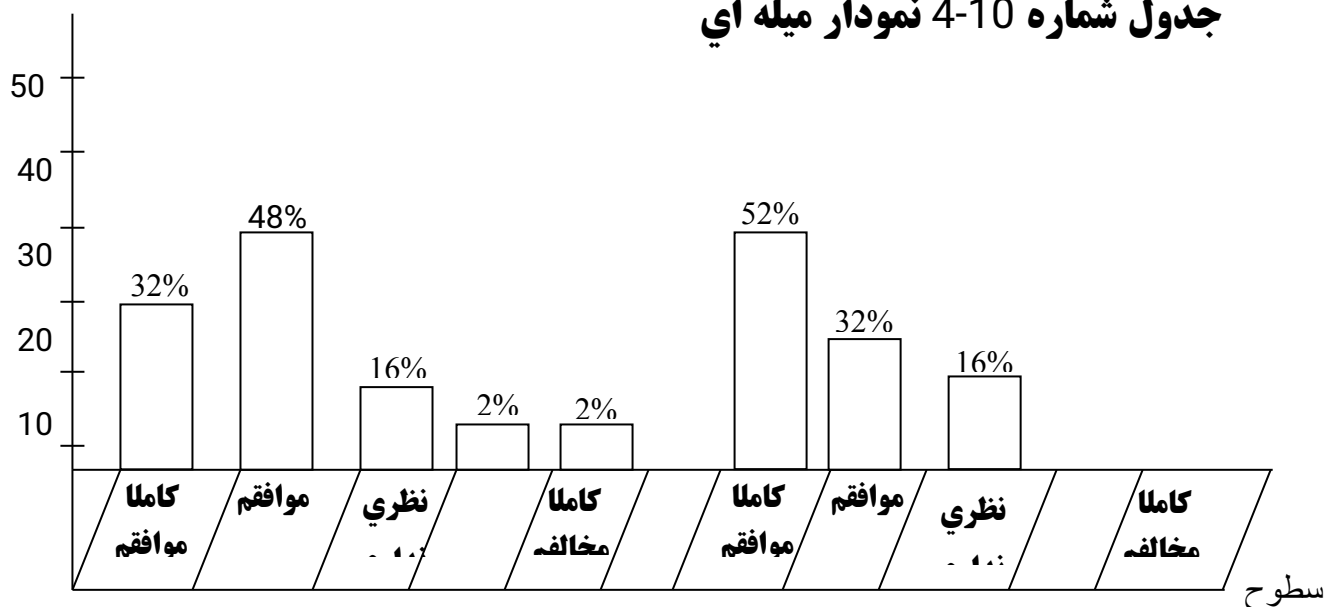
گزاره شماره 10ه تشویق در حضور والدین موجب افزایش پیشرفت دانش

آموزان می شود.

جدول شماره : 4-10 تشویق در حضور والدین .

کاملاً مخالفم	مخالفم	نظري ندارم	موافقم	کاملاً موافقم	سطوح پاسخها
_____	_____	2	17	31	تعداد
_____	_____	4%	34%	62%	درصد
_____	_____	_____	10	40	تعداد
_____	_____	_____	20%	80%	درصد

جدول شماره 4-10 نمودار میله ای

نمودار مربوط به دبیران

نمودار مربوط به مربیان

نتیجه گیری :

جدول فوق نشان می دهد که 80 درصد دبیران کاملاً موافقم و موافقم را انتخاب نموده اند. 84 درصد مربیان کاملاً موافقم و موافقم را انتخاب کرده اند پس به این نتیجه می رسیم که تشویق در حضور والدین موجب افزایش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می شود.

بررسی سؤال سوم تحقیق

بنظر معلمان و مربیان در شهرستان نمونه تشویق توسط چه کسانی صورت

گیر اثر بیشتری دارد؟

با توجه به گزاره های 29،28،19،12،2 واضح است تشویق باید توسط چه

کسانی انجام شود.

که در مورد احترام دانش آموزان هستند و با توجه به پاسخهای داده شده

مشخص می شود که تشویق توسط والدین در منزل موثر از تشویق در

مدرسه نیست چون پاسخها مخالف از تعداد پاسخهای موافق بیشتر است با

توجه به پاسخهای داده شده نشان می دهد محبت مسئولیت مدرسه به

دانش آموزان موجب علاقه دانش آموزان به درس می شود و همچنین

یکی از مهمترین روشهای هر معلم برای تشویق دانش آموزان تایید کردن

آنها می باشد و نیز اظهار رضایت معلم یا والدین نسبت به دانش آموز در

تشویق موثر است.

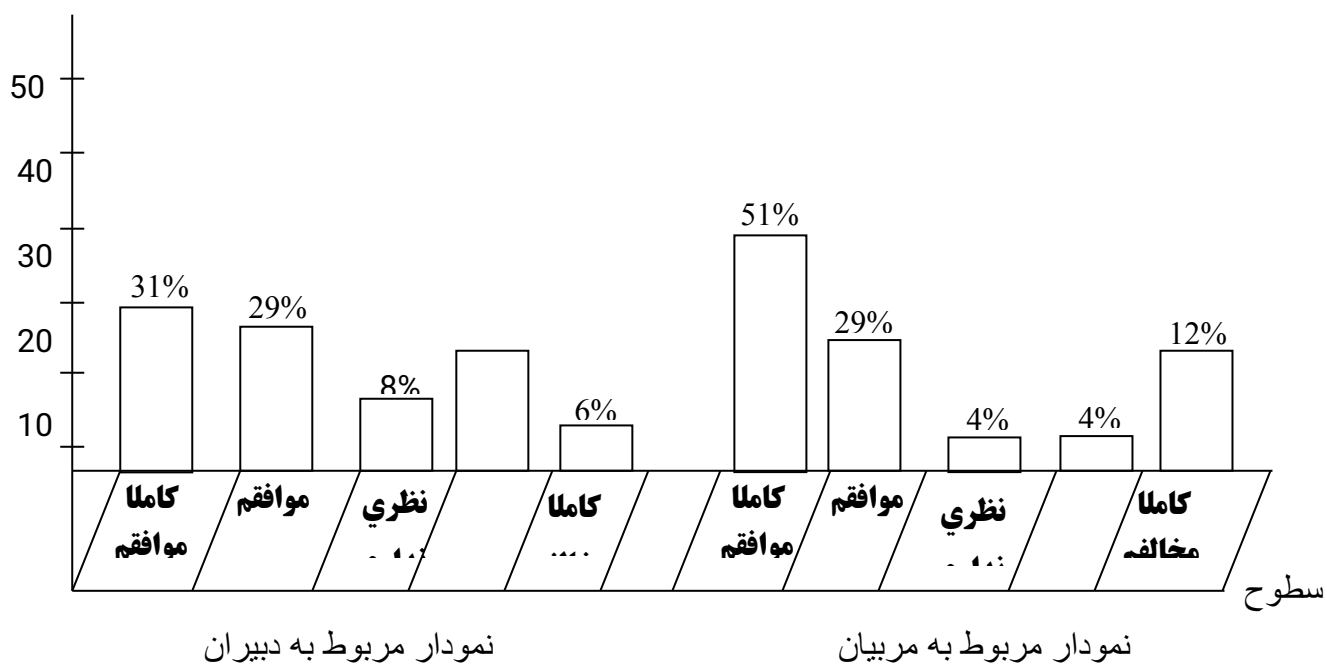
گزاره شماره 2 تشویق باید توسط کسانی انجام شود که مورد احترام دانش

آموزان هستند

جدول شماره 2-4: انجام تشویق افراد مورد احترام

کاملاً مخالفم	مخالفم	نظري ندارم	موافقم	کاملاً موافقم	سطوح پاسخها
3	12	5	14	16	تعداد
6%	26%	8%	29%	31%	درصد
6	2	2	15	25	تعداد
12%	4%	4%	29%	51%	درصد

نمودار شماره (2)

نتیجه گیری :

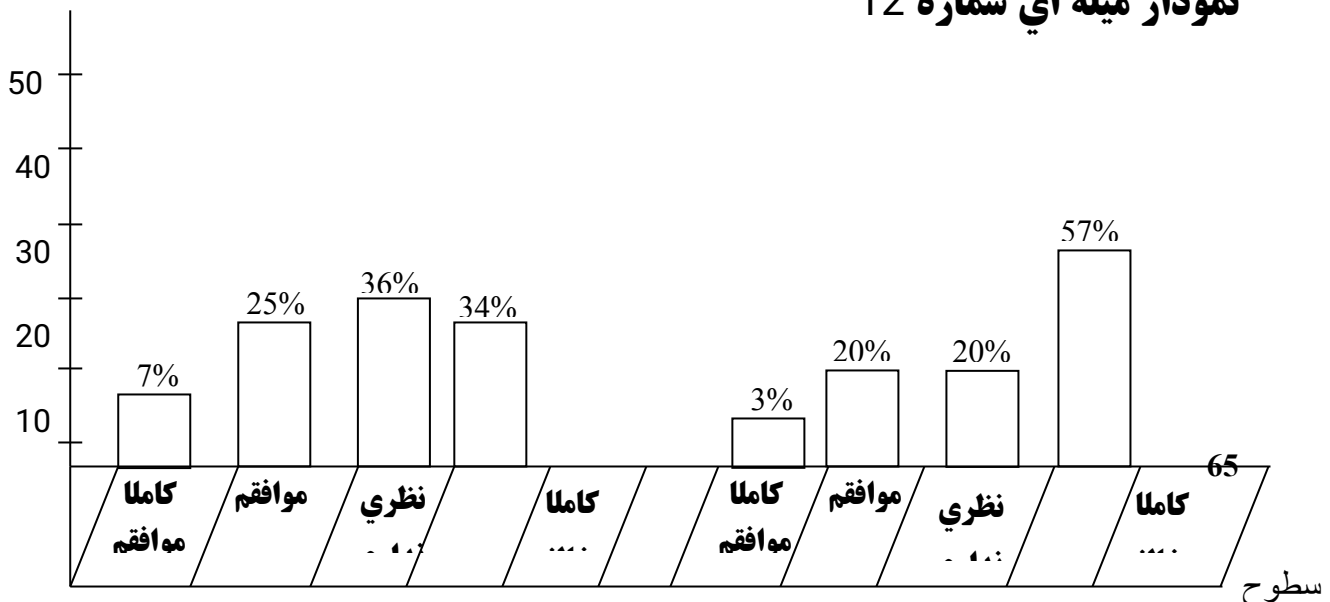
با توجه به جدول فوق چون 31% دبیران جواب کاملاً موافقم و همچنین 51% مربیان جواب کاملاً موافقم را انتخاب کرده اند مشخص می شود که تشویق اگر توسط کسانی انجام شود که مورد احترام دانش آموزان هستند تاثیر بیشتری خواهد داشت.

گزاره شماره 12 تشویق توسط والدین در منزل موثر از تشویق در مدرسه است.

جدول شماره 4-12 تفاوت تشویق والدین در منزل با تشویق در مدرسه.

کاملاً مخالفم	مخالفم	نظري ندارم	موافقم	کاملاً موافقم	سطوح پاسخها
	17	18	12	3	تعداد
	34%	36%	25%	7%	درصد
	29	10	10	3	تعداد
	57%	20%	20%	3%	درصد

نمودار میله ای شماره 12

نتیجه گیری :

با توجه به پاسخهای داده شده 30% دیران کاملاً موافقم و موافقم را انتخاب کرده اند و 34% از آنها مخالفم را انتخاب کرده اند و 23% مریمان کاملاً موافقم و موافقم نظر دادند و 57% نظر مخالف را دارند نشان می دهد که تشویق توسط والدین در منزل از تطویق در مدرسه موثرتر نیست .

بررسی سؤال چهارم تحقیق

بنظر معلمان مربیان در شهرستان نمونه کدامیک از روشهای تشویق مستقیم یا تشویق غیرمستقیم موثرتر است.

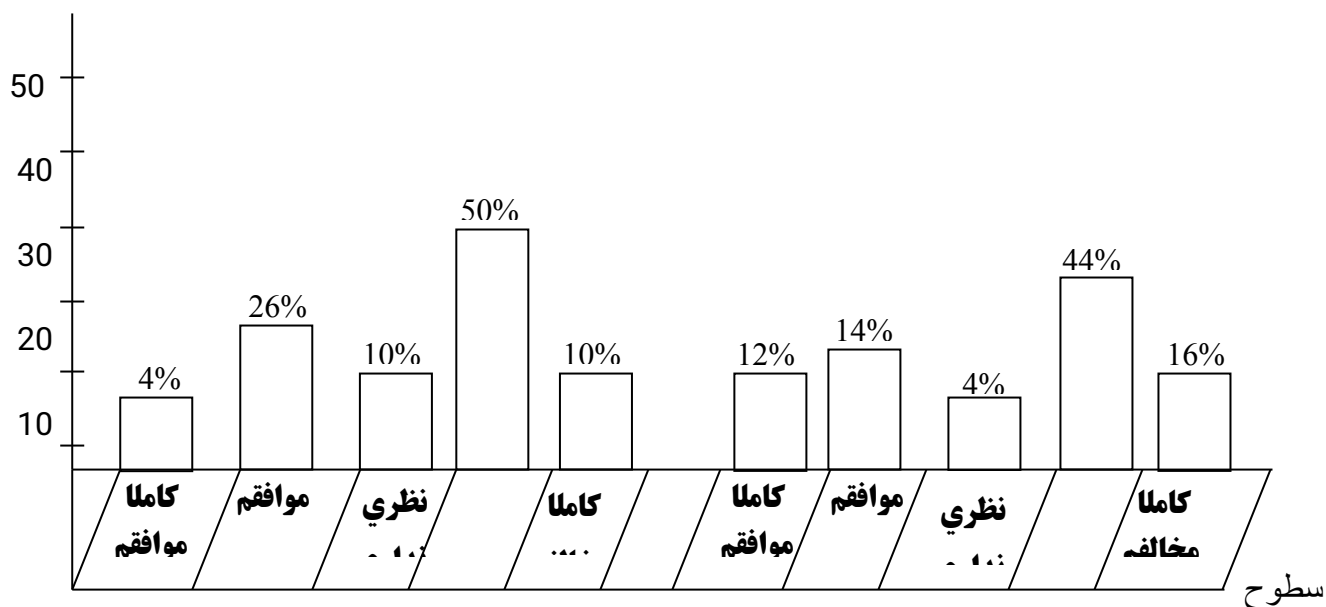
با توجه به گزاره های 27،26،25،24،18،4 خواهیم داشت تشویق کلامی به تنهایی در پیشرفت درسی دانش آموزان نمی تواند موثر واقع شود و همچنین شرکت دادن دانش آموزان در مباحث کلامی نوعی تشویق خواهد بود و بنابراین تشویق مادی نمی تواند موثرتر از تشویق غیر مادی باشد و نیز تشویق کلامی نمی تواند اثر بیشتری از سایر شیوه های تشویق داشته باشد و اما تشویق غیر مستقیم در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان اثر خواهد داشت و همچنین بیشتر معلمان و مربیان تشویق مستقیم را به غیر مستقیم ترجیح می دهند.

گزاره شماره 4 تشویق کلامی به تنهایی در پیشرفت درس دانش آموزان

موثر است.

جدول شماره 4-4 تشویق کلامی به تنهایی در پیشرفت تحصیلی.

کاملاً مخالفم	مخالفم	نظری ندارم	موافقم	کاملاً موافقم	سطوح پاسخها
5	25	5	13	2	تعداد
10%	50%	10%	26%	4%	درصد
8	22	2	12	6	تعداد
16	44%	4%	24%	12%	درصد

نمودار مربوط به دبیران

نمودار مربوط به مربیان

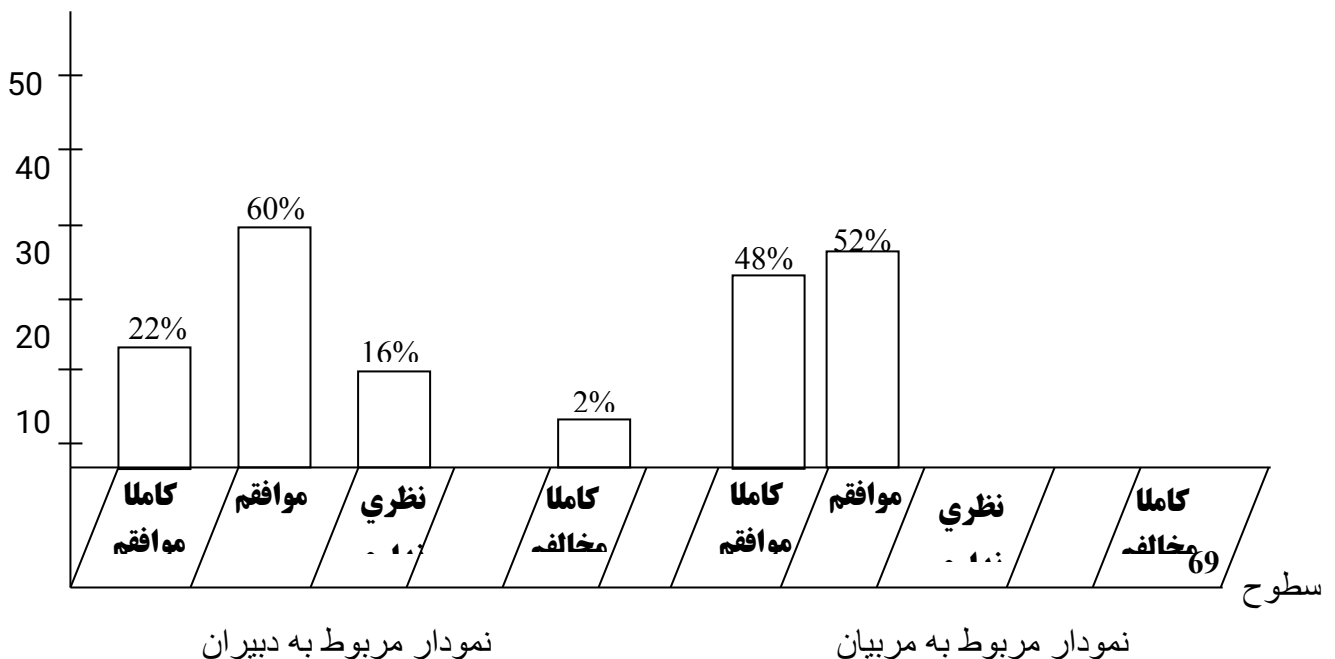
نتیجه گیری :

با توجه به پاسخهایی که به گزاره داده شده است مشخص می شود که به تشویق کلاهی به تنهایی نمی تواند در پیشرفت درسی دانش آموزان موثر واقع شود.

گزاره شماره 18 شرکت دادن دانش آموزان در مباحث کلامی نوعی تشویق است.

جدول شماره : 4-18 لزوم بحث کلامی

کاملاً مخالفم	مخالفم	نظری ندارم	موافقم	کاملاً موافقم	سطوح پاسخها
2	————	8	30	11	تعداد
2	————	16%	60%	22%	درصد
————	————	————	26	24	تعداد
————	————	————	52%	48%	درصد

نتیجه گیری :

با توجه به پاسخی وسطوح مختلف به گزاره ها داده شده نشان می دهد که

82% دبیان کاملا موافقم و موافقم را انتخاب کرده اند و 2% درصد کاملا

مخالفم را انتخاب کرده اند و 100% مریان کاملا موافقم و موافقم را

انتخاب کرده اند پس به این نتیجه می رسیم که شرکت دادن دانش

آموزان در مباحث کلامی نوعی تشویق است.

بررسی سؤال پنجم تحقیق

بنظر معلمان و مریبان در شهرستان نمونه با توجه به روحیات دانش آموزان اندازه و نوع تشویق باید چقدر باید تا موثر واقع شود.

با توجه به گزاره های 9،13،14،17،20،22،30 داریم تشویق باید متناسب با فعالیتهای دانش آموزان و انتظارات آنها باشد با توجه به پاسخهای ارائه شده به این نتیجه می رسیم که تشویق که تشویق زیاد موجب غرور خودپسندی می شود و همچنین در هنگام تشویق باید به روحیات دانش آموزان توجه شود.

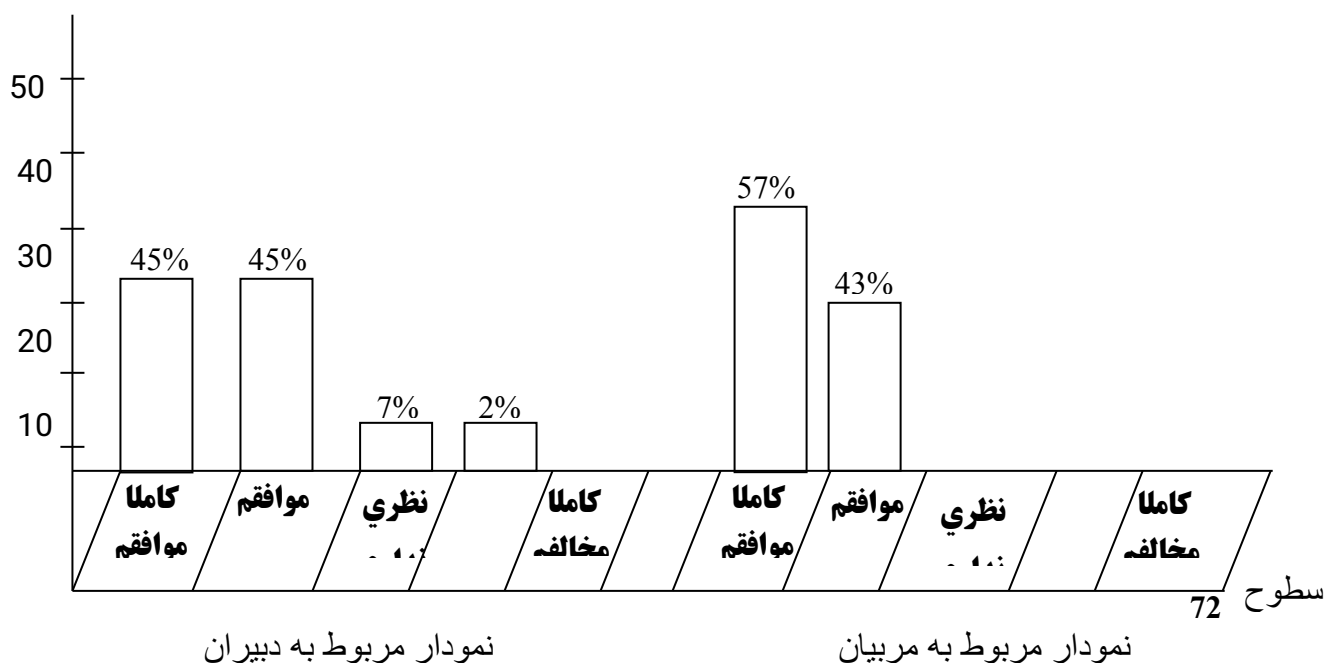
و بنابراین دانش آموزان خاطی با تشویق آرام نمی شوند و تشویق یک نوع احترام گذاشتن به دانش آموزان است و محبت معلم به دانش آموزان یک روش بسیار موثر است و همچنین توجه به رفتار مطلوب دانش آموزان باعث تقویت رفتار او می شود موثر مستلزم رعایت حد و اندازه و اصول است معنی در هر چیز زیاد حد و اندازه و اصول رعایت شود تا بتواند مثرثمر واقع شود.

گزاره شماره 9 تشويق بايد متناسب با فعاليتهاي دانش آموزان و انتظارات آنها باشد.

جدول شماره 9 تطابق تشويق با فعاليتهاي و انتظارات آنها.

کاملا مخالفم	مخالفم	نظري ندارم	موافقم	کاملا موافقم	سطوح پاسخها
_____	1	2	24	23	تعداد
_____	3%	7%	45%	45%	درصد
_____	_____	_____	22	28	تعداد
_____	_____	_____	43%	57%	درصد

نمودار شماره 4-9 نمودار میله ای

نتیجه گیری :

با توجه به پاسخهایی که به گزاره داده شده است مشخص می شود تشویق

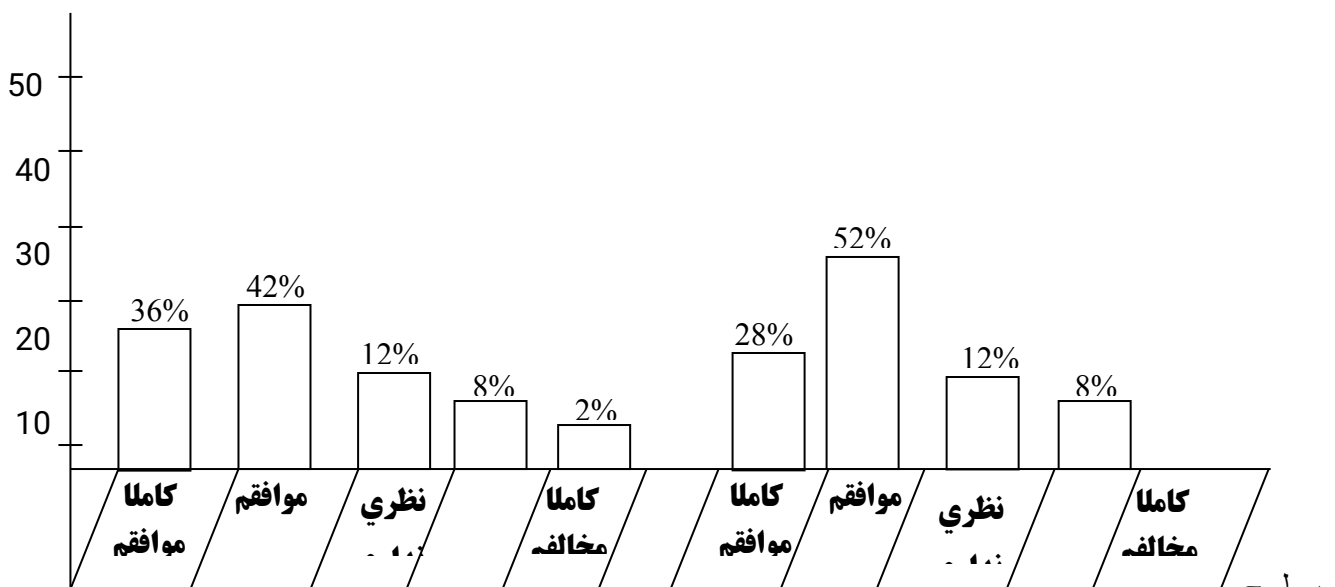
باید متناسب با فعالیتهای دانش آموزان و انتظارات آنها باشد.

گزاره شماره 13 تشویق زیاد موجب غرور و بخودپسندی می شود.

جدول شماره 4-13 اثرات تشویق زیاد

کاملاً مخالفم	مخالفم	نظری ندارم	موافقم	کاملاً موافقم	سطوح پاسخها
1	4	6	21	18	تعداد
2%	8%	12%	42%	36%	درصد
	4	6	26	14	تعداد
	8%	12%	52%	28%	درصد

نمودار شماره 4-13 نمودار میله ای شماره 13

نتیجه گیری :

با توجه به جدول پاسخهایی که دبیران و مربیان داده اند می بینیم که

78% دبیران کاملاً موافقم و موافقم را داده اند و 10% آنها مخالفم و کاملاً

مخالفم را انتخاب کرده اند و 80% مربیان نظر موافقم و کاملاً موافقم

دارند و 8% آنها نظر مخالفم دارند پس به این نتیجه می رسیم که تشویق

زیاد موجب غرور و خودپسندی می شود.

فصل پنجم

□ خلاصه و نتیجه گیری

□ پیشنهادات

□ منابع و مأخذ

خلاصه و نتیجه گیری

با توجه به تحقیقات انجام شده از فصل يك تا فصل سوم دیدیم که در فصل سؤالاتي مطرح و برای سؤالات مطرح شده و برای سؤالات حدود 30 گزاره تهیه و تنظیم گردید و بین دبیران و مربیان تربیتی شهرستان نمونه بخش و جمع آوری انجام گرفت و در فصل دوم نیز پیشینه مطالعاتی و نقد و بررسی انجام شد و در فصل سوم هم برای 30 گزاره تهیه شده و جدول نمودار رسم نمودیم و از آنها نتیجه گیری و تفسیر نمودیم و از فصل سوم با توجه به تجزیه و تحلیل هایی که انجام گرفت در فصل سوم ارائه شد.

جامعه آماری پژوهش حاضر را معلمان و مربیان مقطع راهنمایی شهرستان نمونه تشکیل می دهند که از بین آنها 50 نفر دبیران و 50 نفر مربی تربیتی بصورت تصادفی انتخاب شده است و در این پژوهش از روشهای آمار توصیفی و رسم جداول فراوانی و نمودار ستونی و نتایج بصورت مقایسه ای استفاده شده است و نتایج حاصل به صورت ذیل می باشد.

با توجه به سؤالاتی ارائه شده است که تشویق وسیله مناسب برای پیشرفت امر تعلیم و تربیت است و همچنین تشویق توسط کسانی انجام شود که مورد احترام دانش آموزان هستند و اجرای تشویق در کلاس برای افزایش

یادگیری مناسب است و اکثر معلمان و مربیان تربیتی از تشویق برای پیشرفت تحصیلی استفاده می کنند و تشویق در حضور دانش آموزان موثرتر از تشویق بدون حضور دانش آموزان است و تشویق می تواند یک عامل بسیار مهم در به کار انداختن ابتکار عمل در دانش آموزان باشد و تشویق موجب جرأت دانش آموزان برای حل مسائل می شود و تشویق در حضور والدین موجب افزایش پیشرفت تحصیلی آنها می شود و تشویق دانش آموزان موجب علاقه دانش آموزان به درس می شود و همچنین تشویق یک نوع احترام گذاشتن دانش آموزان گذاشتن به دانش آموزان می باشد و محبت معلم به دانش آموزان یک تشویق بسیار موثر است و توجه به رفتار و مطلوب دانش آموزان باعث تقویت رفتار او می شود و تشویق بهتر است بیشتر به صورت گروهی انجام شود و همچنین تشویق مستقیم و غیر مستقیم در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان اثر بیشتری دارد و تشویق موثر مستلزم رعایت حدود اندازه و اصول است.

و بطور کلی می توان گفت که تشویق موجی علاقمند نمودن دانش آموزان به درس می شود هر چند دانش آموزان با شوق و ذوق بیشتری درس را فراگیرد بیشتر به موضوع درس علاقمند خواهند شد و همین امر نقش بسیار

مهمی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دارد. تشویق محبتی است که ارضاء کننده نیاز است محبت تا آنجا برای انسان لازم و ضروری است که اگر به موقع و به اندازه متناسب در طول زندگی دریافت نکنند در بزرگی به علت احساس خلاء و ناکامی رفتار نا بهنجاری پیدا می کند مسئله تشویق امری است که در خانواده در مدرسه در تشکیلات نظامی کارایی مطلوب دارد.

در پایان ذکر این نکته نیز ضروری است که به جهت مشکلاتی از قبیل مشکلات مالی و زمانی تحقیق دارای محدودیت های نیز می باشد و البته بدیهی است که به غیر از تشویق عوامل متعددی نیز در پیشرفت تحصیلی موثر می باشد که در این پژوهش فقط به تشویق پرداخته شده است و در پایان با توجه به یافته های این تحقیق پیشنهاد می شود که تشویق را سر لوحه نظام آموزش و پرورش خود ساخته و سعی نمائید با نظارت صحیح خود این امر مهم جامعه بیوشانید.

پیشنهادات :

(1) نتیجه پژوهش بیانگر این مطلب که تشویق و شیوه های متداول آن

در پیشرفت تحصیلی موثر است لذا پیشنهاد می شود در مقطع راهنمایی از تشویق استفاده شود.

(2) دست اندرکاران تعلیم و تربیت باید عامل تشویق را سر لوحه نظام آموزشی و پرورشی خود ساخته و سعی نمایند با نظارت صحیح خود این امر مهم را در همه جا جامعه عمل بپوشانند.

(3) به همه همکاران گرامی توصیه می شود تشویق را در اولویت قرار داده و از نتیجه استفاده نکنند تا با تشویق عامل پیشرفت دانش آموزان را در هر چه بیشتر فراهم نمایند.

(4) به والدین نیز توصیه می شود برای پیشبرد اهداف تعلیم و تربیت و تاثیر این اهداف در فرزندانشان از این عامل در درجه اول استفاده کرده و از تاثیرات آن با خبر شده و در حد لازم و مطلوب از آن امور تحصیلی و یادگیری فرزندانشان کمک بگیرند.

(5) با توجه به کمبود منابع و پیشینه ها و اهمیت تشویق در نظام تعلیم و تربیت لازم است در این زمینه تحقیقات کافی زیادی صورت بگیرد.

(6) سعی شود به گونه ای با دانش آموزان برخورد شود که ایشان بتوانند آزادانه نظر خود را بیان کنند.

**(7) با دانش آموزان برخورد معلم گونه داتشه باشید ومواظب برخورد
باشید تا شخصیت ایشان لکه دار نشود.**

منابع و مأخذ

(1) آذردهشتي - امير هوشنگ - مجله تربيت - سال 13 شماره هشتم

اردیبهشت 76

(2) بهشتي احمد - مجله تربيت شماره 2 - سال هشتم

(3) دکتر افروز غلامعلي - چکیده اي از روانشناسي تربيتي - انتشارات

کليني چاپ اول

(4) بيابانگرد اسماعيل - مجله تربيت شماره هشتم خرداد ماه 1372

(5) شهيد ثاني - اداب تعليم و تربيت در اسلام - نگارش : دکتر محمد

باقر حجتی

(6) دادستان منصور - لغت نامه روانشناسي چاپ 1356

(7) دکتر شرفي محمد - مجله تربيت سال سيزدهم - شماره هشتم -

اردیبهشت 76

(8) شريعتي رودسري مصطفي - مجله تربيت شماره هشتم - اردیبهشت

76

(9) شگرف نجفي ايرج - مجله تربيت - شماره هشتم - اردیبهشت 76

(10) دکتر سيف علي اکبر، روانشناسي پرورشي - يادگيري و

آموزش چاپ اول 1355

- (11) دکتر غباري باقر - مجله پیوند شماره 74
- (12) فرهادیان رضا - مجله تربیت
- (13) فقیهي علي نقی - مجله تربیت
- (14) مبیني سيروس - مجله پیوند
- (15) مدیر عزيزي غلام رضا - مجله پیوند
- (16) نظيري - سیما - مجله پیوند.

30 گزاره 5

دیران

تعداد پاسخهائی داده شده

ارزشی

ردیف	کاملاً موافقم	موافقم	نظری ندارم	مخالفم	کاملاً مخالفم
1	31	17	1	1	
2	16	14	5	12	3
3	22	24	4		
4	2	13	5	25	5
5	11	27	5	7	
6	31	17	2		
7	20	26	3	1	
8	15	30	2	3	
9	23	24	2	1	
10	16	24	8	1	1
11	13	28	7	1	1
12	3	12	18	17	
13	18	21	6	4	1
14	19	29	2		
15	5	16	8	19	2
16	10	15	8	15	2
17	5	24	8	13	
18	11	30	8		2
19	16	23	9	2	
20	15	30	3	2	
21	20	25	3	2	
22	20	26	2	2	
23	16	12	11	10	1
24	5	11	10	20	4
25	5	7	9	28	1
26	8	25	14	3	
27	10	25	11	4	
28	9	31	5	4	1
29	14	30	6	1	1
30	32	15	3		

30 گزاره

مربیان

تعداد پاسخهائی داده شده

5 ارزشی

ردیف	كاملا موافقم	موافقم	نظري ندارم	مخالقم	كاملا مخالفم
					19
					31
6		2	2	2	15
			4		24
					22
8		22	2	2	12
4		4	2	2	27
					10
			4		26
		2	2	2	30
					22
			8		16
		2	2	2	26
		29	10	10	10
		4	6	26	26
			4	17	17
2		10	6	15	15
		18	12	24	24
					26
					24
		2	4	20	20
		2	2	30	30
		2	4	30	30
		2	4	30	30
		2	4	30	30
2		20	6	12	12
2		28	6	8	8
		22	4	12	12
		7	9	23	23
		6	4	30	30
		2	8	27	27
		4	2	30	30
			4	10	10
					36
					30